БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 83 (17.663). • 10 апрель 1980 йил, пайшанба • Баҳоси 2 тийин.

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ — ЖОНЛИ, ИЖОДИЙ ИШ

Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин тузумимизнинг кучи омманинг онглилигидадир, деб таълим берган ва жамият аъзоларининг активлигини кучайтириш, уларни ҳамма нарсани биладиган, ҳамма нарса хусусида фикр юрита оладиган ва ҳамма ишни онгли равишда бажаришга жазм этадиган қилиб тарбиялаш тўғрисида муттасил ғамхўрлик кўрсатиш лозимлигини алоҳида уқтирган эди. Партиямиз оммани юксак онглилик ва коммунистик ғоявийлик руҳида тарбиялаш, ҳар жиҳатдан уйғун камолотга эришган, ижодкор ва қалби дарё инсонни вояга етказиш ишига худди ана шу кўрсатма нуқтаи назаридан ёндашиб келаётир. Янги инсонни камол топтириш жараёни партиянинг хўжалик, ижтимоий ва сиёсий вазифалари билан узвий равишда боғлаб олиб борилмоқда.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, совет жамияти ўз тараққиётининг янги босқичига қадам қўйган ва мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият барпо этилган бугунги кунда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва янги маънавий жиҳатдан баркамол, сиёсий жиҳатдан етук инсонни вояга етказиш янада катта ва муҳим аҳамият касб этмоқда. Шу сабабли Коммунистик партия ғоявий-назарий, оммавий-сиёсий тарбияни жамият тараққиётининг янги босқичига монанд даражада ташкил этиш, унинг самарадорлигини янада ошириш юзасидан барча зарур чораларни кўрмоқда. КПСС Марказий Комитети партия XXV съездининг кўрсатмаларидан келиб чиқиб, ўтган йили «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида» қарор қабул қилганлиги, бу қарорнинг қандай бажарилаётганлигига бағишлаб идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши чақирилганлиги ва бошқа кўпгина тадбирлар бунинг яққол далилидир.

Меҳнаткашлар орасида олиб борилаётган идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни такомиллаштириш, унинг савиясини ошириш борасида республикамиз партия ташкилотида ҳам муайян тажриба орттирилгандир. КПСС XXV съезди қарорларини, Марказий Комитет қарорида илгари сурилган талабларни бажара бориб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети кейинги вақтларнинг ўзида Сурхондарё область, Урганч, Самарқанд ва Ленинск шаҳар партия ташкилотларининг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида у ёки бу тарзда олиб бораётган ишларини таҳлил қилиб ва тажрибаларини умумлаштириб, тегишли кўрсатмаларни берди. Маҳаллий партия комитетларида ҳам идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларга раҳбарликни яхшилаш ва бу ишларнинг самарадорлигини оширишга партиямизнинг тегишли моддий-техника базаси бўлмаса коммунизм қуриб бўлмагани каби одамларнинг маданияти, билими, ижтимоий онги, ғоявий етуклиги юксак даражада бўлмаса ҳам коммунистик жамият қуриб бўлмайди, деган таълимидан келиб чиққан ҳолда ёндашилмоқда.

Шуни алоҳида мамнуният билан таъкидлаш керакки, республикамизда яхши тайёргарликдан ўтган, халқнинг ҳурматини қозонган идеология ходимларининг катта бир отряди етишиб чиқди. Кейинги йилларда меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишини янада такомиллаштириш имконини берадиган шарт-шароитлар, кенг, малакали пропаганда, агитация ва ахборот аппарати, доимо ривожланиб бораётган пишиқ-пухта идеология иши базаси вужудга келди. Буларнинг ҳаммаси, республика идеология ходимлари активининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида қайд этилганидек, идеология ишининг янада конкретлилик, собитқадамлик кашф этишига олиб келди.

Илгари хабар қилинганидек, актив йиғилишида КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг унга Ленин мукофоти топширилиши чоғида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифалар ҳақида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг доклади тингланиб, муҳокама қилинган эди. Докладчи ва музокарада қатнашган нотиқлар партиямизнинг ижодкор, маънавий жиҳатдан баркамол, сиёсий жиҳатдан етук инсонни тарбиялаб вояга етказишдан иборат программ мақсадини амалга оширишда КПСС XXV съезди ва партия Марказий Комитетининг съезддан кейинги даврда меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашга доир қабул қилган қарорлари, хусусан, «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари, унинг «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» асарлари катта роль ўйнаётганлигини эътироф этишди. Доҳиймиз В. И. Лениннинг туғилганига 110 йил тўлишини нишонлаш учун умумхалқ ҳозирлиги жараёни бу ишга янги мазмун ва ранг-баранг услублар бахш этди.

Республикамиздаги маҳаллий партия ташкилотларининг омманинг онги ва дилига, унинг дунёқарашига, кайфиятига, характерига, унинг ҳаётдаги позициясига таъсир ўтказиш соҳасидаги кўп қиррали иши меҳнат аҳлининг ғайрати ва сиёсий активлиги қулф уриб юксалаётганида, ишлаб чиқариш коллективларида янги-янги ватанпарварлик ташаббуслари туғилаётганида, социалистик мусобақанинг тобора янги формалари пайдо бўлаётганида ва халқ хўжалигининг барча соҳаларида ажойиб ютуқлар қўлга киритилаётганида ўзининг мужассам ифодасини топаётир. Тошкентдаги Чкалов номли авиация, Марғилондаги «Атлас» аврли газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаларида, Олмалиқдаги химия заводида ва бошқа қатор саноат корхоналарида, қурилиш участкаларида, колхоз ва совхозларда, ишчи ва хизматчилар орасида ишга онгли муносабат, умумий меҳнат натижалари учун масъулият ҳиссини кучайтиришга қаратилган тадбирлар шу жиҳатдан ибратлидир.

Лекин оммани ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш жараёнида камчиликлар ҳам оз эмас. Масалан, айрим корхона ёки хўжаликларда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга қаратилган чора-тадбирлар белгилаётганида уларни амалда бажариши лозим бўлган кишилар тўғрисида баъзан унутиб қўйишади. Бу ҳол жамиятнинг бутун турмуши — ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, ҳам маънавий турмушини белгилайдиган меҳнат коллективларининг ролини ошириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик кўрсатишни партия комитетлари олдидаги энг муҳим вазифалардан бири қилиб қўймоқда. Актив йиғилиши бутун идеология ишига комплекс ёндашиш, яъни ғоявий, сиёсий, меҳнат ва маънавий тарбияни яхшилашни, уларни юксак илмий савияда, ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан ҳамда халқаро майдондаги идеологик кураш вазифалари билан чамбарчас боғлиқ ҳолда олиб боришни, ишлаб чиқариш, социал ва ғоявий-тарбиявий вазифаларни ҳал этишда меҳнат коллективларининг ва, айниқса, раҳбар кадрларнинг ролини оширишни, идеологик, ташкилотчилик ва хўжалик фаолияти бирлигини таъминлашни қатъий талаб қилди.

Маълумки, КПСС Марказий Комитетининг қарори партиямизнинг оммани коммунистик руҳда тарбиялаш юзасидан узоқ муддатга мўлжалланган программаси бўлиб ҳисобланади. Унда идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларнинг реал социализм имкониятларига мос келадиган даражасини таъминлаши лозим бўлган конкрет тадбирларнинг кенг системаси ишлаб чиқилган бўлиб, уларнинг муваффақиятли амалга оширилиши одамлар тўғрисида қанчалик қайғуришимизга, уларда юксак ғоявийлик ва коммунистик эътиқод, камтарлик ва сабр-тоқат, матонат ва садоқат каби олижаноб фазилатларни шакллантириш, совет турмуш тарзимизга ёт бўлган юлғичлик, порахўрлик, текинхўрлик, хўжасизлик ва исрофгарчилик каби ярамас иллатларни тугатиш билан боғлиқ ишларни қанчалик моҳирлик билан ташкил этишимизга, идеология ишининг усуллари ва шаклларидан самарали фойдалана билишимизга боғлиқдир. «Бу фаолиятда, — деган эди КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Суслов ўтган йили идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида қилган докладида, — муваффақият қозонишнинг асосий шартларидан бири ленинча иш услуби — ижтимоий ҳодисаларнинг моҳияти ва характерини чуқур маркcча-ленинча тушунишга асосланган ижодий иш услуби бўлиб, бу ишда расмиятчилик ва кампаниячилик унга ётдир».

Актив йиғилишда уқтирилганидек, бу борада партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари билан бир қаторда хўжалик органлари ва уларнинг раҳбарлари зиммасига ҳам юксак масъулият юкланади. Ҳозирги раҳбар ўзида партиявийликни, ишнинг кўзини билиш билан, интизомни ташаббус ва ишга ижодий ёндашиш билан узвий равишда қўшиб олиб бориши, ҳар бир соҳада социал-иқтисодий, тарбиявий жиҳатларини ҳам эътиборга олиши, одамларга, уларнинг эҳтиёж ва талабларига сезгирлик билан қараши, ишда ва турмушда уларга ҳамиша ўрнак бўлиши лозим. Ғоявий-тарбиявий ишларнинг самарадорлиги ижодий ташкилотларимизнинг, фан ва маданият муассасаларининг, матбуот органлари, телевидение ва радионинг ишига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Янги инсонни тарбиялаб вояга етказишда журналист ёзган оддий бир мақола ёки улкан адиб қаламига мансуб йирик полотнонинг ҳам, фан кашфиёти ёки санъат асарининг ҳам ўз ўрни бор. Шунинг учун ҳам фан ва маданиятимиз намояндалари ўз фаолиятлари билан партиямизнинг ва халқимизнинг муштарак иши — янги инсонни тарбиялашдан иборат долзарб ишига амалий ёрдам берадиган даражада ишлашлари, воқелик ҳодисаларига доимо принципиал синфий позицияларда туриб баҳо беришлари, ҳамиша ва ҳар бир ишда ташаббускорлик ва активлик намуналарини кўрсатишлари керак.

Омманинг онгини ўстириш, уни юксак коммунистик ғоявийлик нури билан ёритиш ва бу хусусда партиямизнинг кўрсатмаларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида ва асарларида баён этилган муҳим қоидаларини тўла ҳажмда амалга ошириш, пропаганда ва агитациянинг илмий савиясини ўстириш, уни жонли, ижодий ва ҳужумкор ишга айлантириш ҳамда коммунистик қурилиш жараёнидаги ролини кучайтиришга эришиш — республика партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органларининг, барча коммунистларнинг, идеология фронти барча жангчиларининг жанговар ва шарафли бурчидир. Шубҳа йўқки, улар бу юксак вазифанинг уддасидан чиқиш йўлида барча зарур ишларни бажарадилар, коммунистик тарбия ишининг бутун комплексини янада такомиллаштириш борасида барча билимларини, орттирилган тажрибани ишга солиб, битмас-туганмас ғайрат-шижоат билан ижодий меҳнат қиладилар.

«СОЮЗ—35» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

Космик фазони тадқиқ этиш программасига мувофиқ 1980 йил 9 апрель куни Москва вақти билан соат 16 дан 38 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз—35» космик кемаси учирилди.

Космик кемани командир подполковник Леонид Иванович Попов билан борт-инженер, Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССРнинг космонавт-учувчиси Валерий Викторович Рюминдан иборат экипаж бошқармоқда.

«Союз—35» кемасининг учиш программасида «Салют—6» — «Прогресс—8» орбитал комплекси билан туташтириш кўзда тутилади. Экипаж станцияни киши бошқарадиган режимда ишлаб туришини таъминлаш мақсадида орбитал комплекс ичида зарур профилактика ва ремонт-тиклаш ишларини бажариши, шунингдек илмий-техника экспериментларини давом эттириши, Ернинг табиий ресурсларини ўрганиши ва Ер атрофи космик фазосида медицина-биологик тадқиқотлар ўтказиши лозим.

Попов ва Рюмин ўртоқлар ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар.

«Союз—35» кемасининг ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

Космонавтлар учиш программасини бажаришга киришдилар.

Подполковник Леонид Иванович ПОПОВ

Космик кема командири Леонид Иванович Попов 1945 йил 31 августда Кировоград областининг Александрия шаҳрида туғилган.

У 1968 йилда Чернигов учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини битирган. Сўнгра ҳарбий ҳаво кучларида қирувчи-учувчи бўлиб хизмат қилган.

Л. И. Попов космонавтлар отрядига 1970 йилда ўтказилган. У киши бошқарадиган «Союз» кемаси ва «Салют» орбитал станциясининг программаси бўйича учишларга тайёргарлик тўла курсини битирган, бунда у билими чуқур ва техника иқтидори баланд эканлигини кўрсатди. Космик аппаратларнинг учишини бошқаришда қатнашган.

Леонид Иванович 1971 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Л. И. Попов Космонавтлар тайёрлаш марказида ишдан ажралмаган ҳолда 1976 йилда Ю. А. Гагарин номидаги Ҳарбий ҳаво академиясини битирган.

Валерий Викторович РЮМИН

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси Валерий Викторович Рюмин 1939 йил 16 августда Комсомольск-Амурда туғилган.

1961 йилда В. В. Рюмин Совет Армияси сафларидаги хизматини битиргач, Москва ўрмон техника институтининг электроника ва ҳисоб техникаси факультетига кирди. Валерий Викторович институтни битиргач, конструкторлик бюросида ишлаб, иқтидорли ва ташаббускор инженер эканлигини кўрсатди. Космик техника янги намуналарини ишлаб чиқишда ва яратишда қатнашди. Киши бошқарадиган космик кемалар ва орбитал станцияларнинг учишини бошқаришда актив иштирок этди.

В. В. Рюмин 1972 йилдан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Валерий Викторович космонавтлар отрядига 1973 йилда ўтказилган.

В. В. Рюмин икки марта космосга учган. Биринчи марта 1977 йилнинг октябрь ойида «Союз-25» кемасида, иккинчи марта эса космонавтика тарихида энг узоқ — 1979 йил «Салют-6» станцияси билан «Союз-32» ва «Союз-34» кемаларида ишлаш чоғида учган.

АДИБЛАР БИЛАН СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 9 апрелда «Литературная газета» бош редакторининг ўринбосари В. А. Сирокомский бошчилигида қардош республикалардан келган адибларнинг Тошкентда очилган учрашуви қатнашчиларини қабул қилди.

Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларига амал қилиб, КПСС XXV съездининг режаларини қандай рўёбга чиқараётганликлари, экономика, фан ва маданиятни ривожлантираётганликлари, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини ва Буюк Ғалабанинг 35 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётганликлари тўғрисида сўзлаб берди. У меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, совет кишиларининг ҳаётдаги актив позициясини шакллантириш ишида, халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишда ижодкор зиёлилар, ёзувчилар ғоят катта роль ўйнашини таъкидлади.

Ш. Р. Рашидов ўзбек совет адабиётининг ривожланиши ҳақида гапириб, бу адабиёт рус ҳамда бошқа қардош адабиётларнинг баракали таъсири остида ривожланганлиги ва ҳамон ривожланаётганлигини қайд этди. Республикада Совет ҳокимияти йиллари мобайнида содир бўлган жуда катта ўзгаришлар тўғрисида ҳикоя қилувчи кўплаб китоблар чоп этилган. Меҳнат аҳли, замондошимиз ана шу асарларнинг бош қаҳрамонидир.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН АРХИТЕКТОРЛАРИ XI СЪЕЗДИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети сизларни — архитекторларнинг навбатдаги XI съезди қатнашчиларини ва сизлар орқали республика меъморларининг бутун шонли отрядини сидқидилдан, қизғин табриклайди.

Сизларнинг съездингиз Ватанимиз ҳаётидаги шонли саналар: Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги ва фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабанинг 35 йиллиги арафасида ўтмоқда.

Бутун мамлакатда сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати жўш урмоқда. Партиянинг ленинчасига, коммунистчасига яшайлик ва ишлайлик, 1980 йилни муваффақиятли якунлайлик, деган даъвати барча ишчилар, колхозчилар, зиёлилар қалбида қизғин акс садо берди. Ўзбекистон меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маданий турмушнинг ҳамма соҳаларида чинакам зўр муваффақиятларга эришдилар.

Республикада саноат ва қишлоқ хўжалигининг йирик корхоналари, уй-жой бинолари, кўпдан-кўп маданий-маиший объектлар кенг миқёсда, тобора жадал суръатлар билан қурилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси — КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг республика ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш тўғрисидаги доимий диққат-эътиборининг, улар Ўзбекистон меҳнаткашларининг маданияти ва фаровонлигини ўстириш тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилаётганликларининг яққол далилидир.

Республика архитекторлари партия XXV съезди қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги қарорларига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг кўрсатмаларига амал қилиб, коммунистик бунёдкорлик ишига салмоқли ҳисса қўшдилар ва қўшмоқдалар. Улар қурувчилар ва рассомлар билан мустаҳкам ҳамдўстликда энг яхши халқ анъаналарини совет кўп миллатли ва жаҳон архитектураси ютуқларини моҳирона бирга қўшиб, янги кўркам шаҳар ва қишлоқлар барпо этишга ёрдам бермоқдалар, Ўзбекистоннинг қадимий шаҳарларини қайта қуриш ва янгилаш соҳасидаги ишни омилкорлик билан олиб бормоқдалар.

Сизларнинг маҳоратингиз туфайли республика пойтахти—Тошкент, область ва район марказлари, ишчи ва қишлоқ посёлкалари тобора кўркамлашиб бормоқда, юксак бадиий ва ғоят роҳатбахш атроф-турмуш муҳитини шакллантириш жараёни актив давом этмоқда.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи партия билан совет халқи бунёдкорлик фаолиятининг ғоят жўшқинлиги ва кенг кўлами билан ажралиб туради. Бу эса архитекторлар олдига янги янада мураккаб вазифаларни қўяди, уларнинг аҳоли пунктлари ҳозирги аҳволи ва келажаги учун, совет архитектурасининг шуҳрати учун, илмий асослаб лойиҳалашни, унинг ғоявий-бадиий сифатини ҳар томонлама яхшилашни таъминлаш учун бўлган масъулиятини бекиёс оширади.

Республикадаги лойиҳалаш ташкилотларининг коллективлари, барча архитектура жамоатчилиги олдида меҳнат қилиш ва хордиқ чиқариш, шахсни уйғун равишда камол топтириш, совет кишиларини коммунистик онглилик ва юксак ахлоқийлик руҳида тарбиялаш учун зарур шарт-шароитлар яратиб қўйиладиган моддий ва маънавий муҳитни шакллантиришдек муҳим проблема турибди.

Лойиҳалашдаги туссизлик, бир хилликка барҳам бериш, район ва область марказларини ривожлантиришга эътиборни кучайтириш лозим. Архитекторлар ўз ишида миллий меъморчиликнинг бой анъаналари билан замонавий архитектура ютуқларини моҳирона бирга қўшишлари, шаҳар ва қишлоқларимизнинг бадиий қиёфасини шакллантиришда монументал санъатнинг имкониятларидан кенг фойдаланишлари керак.

Архитектура ва шаҳарсозлик соҳасидаги назарий фикрни янада ривожлантириш, юқори малакали ёш кадрлар тайёрлаш ва тарбиялаш вазифалари республика Архитекторлар союзининг диққат марказида туриши зарур.

Архитекторларнинг ижодий ташкилоти ўз куч-ғайратини союз аъзоларини коммунистик эътиқод, топширилган иш учун юксак ижодий талабчанлик ва масъулиятни сезиш руҳида тарбиялашга сарфлаши, фан-техника тараққиёти ютуқларини, жамики илғор ва чинакам новаторлик усулларини архитектура ва шаҳарсозлик тажрибасига жорий қилишга астойдил кўмаклашиши зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети архитекторлар XI съездининг муваффақиятли ишлашини тилайди ҳамда республиканинг Ленин, партия ва халқ улуғ идеалларига садоқатли республика архитекторлари ўзларининг бутун ижодий ғайрат ва истеъдодларини меъморчилик санъатини янада ривожлантиришга, мамлакатимизда коммунистик қурилиш буюк ишига астойдил хизмат қилишга сарфлайдилар, деб қатъий ишонч билдиради.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

МЕЪМОРЛАР АНЖУМАНИ

Леонид Ильич Брежневнинг унга Ленин мукофотини топшириш чоғида сўзлаган нутқи мамлакат меҳнаткашлари учун ижодий илҳомнинг янги манбаи бўлиб қолди. Совет меъморлари ҳам ўз фаолиятларини Леонид Ильич айтган фикрлар билан қиёслаб баҳоламоқдалар, янгидан янги ижодий режаларга мурожаат этмоқдалар. Ўзбекистон архитекторларининг 9 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган XI съездининг делегатлари шу ҳақда гапирдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ғоят баланд руҳ ва якдиллик билан съезднинг фахрий президиумига сайланди.

Делегатлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг табрикномасини зўр эътибор билан тингладилар. Унда республика меъморларининг фаолиятига юксак баҳо берилган, бундан буёнги вазифалар белгиланган. Табрикномани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов ўқиб эшиттирди.

Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг раиси Ф. Ю. Турсунов докладида, делегатларнинг нутқларида ижодий союзнинг съездлар ўртасидаги фаолиятига якун ясалди.

Республика меъморларининг бир қанча ишлари СССР ва Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари билан, бошқа юксак мукофотлар билан тақдирланган. Ижодий коллективлар кўпгина шаҳар ва посёлкаларнинг бош планларини, типовой ва ноёб лойиҳаларни тайёрлашга ажойиб ҳисса қўшдилар.

Съезд қабул қилган резолюцияда архитекторлар ижодини такомиллаштириш, лойиҳалар сифатини ошириш ва уларни хилма-хил қилиш, илмий ва қурилиш практикаси билан алоқаларни мустаҳкамлаш, архитектура таълимини йўлга қўйишни яхшилашнинг конкрет йўллари белгиланди.

Съезд республика ижодий союзи правлениесини ва СССР архитекторларининг VII съездига делегатлар сайлади. Т. Ф. Қодирова Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг раиси этиб сайланди.

Съезд ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими, СССР Архитекторлар союзи правлениесининг аъзоси О. А. Кошкин, СССР Архитекторлар союзи правлениесининг секретарлари Г. В. Ильинский, А. Г. Рочегов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЯНГИ РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИ

Ўзбекистоннинг янги ташкил этилган районларида 1980 йилда газеталар нашр этиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Қашқадарё областининг Баҳористон районида «Баҳористон ҳақиқати» газетаси (ўзбек ва татар тилларида), Жиззах областининг Зарбдор районида «Зарбдор» газетаси, Сурхондарё областининг Ангор районида «Илғор» газетаси чиқарилади.

(ЎзТАГ).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ДАМ ОЛИШ УЧУН ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев дам олиш учун 9 апрелда жўнаб кетди.

Аэродромда ўртоқ Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари, Сиёсий бюро аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, бошқа ўртоқлар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

Бош мавзу: «БИЗ—СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ»

Қардош миллий адабиётларнинг вакиллари — машҳур совет шоирлари ва ёзувчилари, танқидчилари ва драматурглари 9 апрель куни Тошкентда «Давра столи» атрофида учрашдилар. Учрашувни «Литературная газета» редакцияси билан Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи ўтказмоқда. «Биз—совет халқимиз»—улар суҳбатининг бош мавзуидир. Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Р. Бобожон учрашувни оча туриб қайд этдики, халқлар дўстлиги шаҳри сифатида шуҳрат қозонган Тошкент азиз меҳмонларни — кўп миллатли совет адабиётининг энг муҳим вазифаларини биргаликда муҳокама этишга қарор қилган унинг намояндаларини табриклашдан хурсанддир.

«Литературная газета» бош редакторининг биринчи ўринбосари В. А. Сирокомский ўз нутқида миллий адабиётларни бир-бирига янада яқинлаштириш ва ўзаро бойитиш учун мазкур учрашувнинг аҳамиятини таъкидлаб ўтди. У бутун совет адабиёти, социалистик интернационализм руҳи билан, ер куррасида халқлар тинчлиги ва дўстлиги, инсонпарварлик ва тараққиёт идеалларини қарор топтириш муддаоси билан суғорилганлигини уқтирди. Совет адибларининг, шу жумладан ҳозирги учрашувда иштирок этаётган адибларнинг ижодиёти — партия ва халқнинг улуғ ишига, коммунистик жамият ижодкори ва бунёдкори бўлган кишини тарбиялашга хизмат қилиш намунасидир.

Учрашувда сўзга чиққан И. В. Абашидзе, В. И. Гусев, И. Ф. Драч, Зулфия, Қ. Қулиев, Р. Ниёзий, А. Тўқомбоев, А. Ҳ. Ҳакимов ва бошқа таниқли адиблар, ижодкор ёшларнинг вакиллари Леонид Ильич Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» китоблари публицистикага, умуман адабиётга чинакам партиявий ёндашув содир бўлаётган воқеалар моҳиятини чуқур ҳис этиш тимсоли бўлиб хизмат қилиши тўғрисида гапирдилар. Ана шу асарлар, деб таъкидлашди улар, ёзишни энди бошлаётган қаламкашлар учунгина эмас, шу билан бирга тажрибали сўз усталари учун ҳам ўрнакдир.

Учрашувда Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига ва совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 35 йиллигига бағишланган янги асарларга алоҳида эътибор берилди. Ленин мавзуси, шунингдек халқнинг меҳнатдаги, даҳшатли уруш йилларидаги жасорати мавзуси — маданият арбоблари учун битмас-туганмас илҳом манбаидир.

Сўзга чиққан нотиқлар адабиётнинг ҳозирги вазифалари тўғрисида гапириб, совет турмуш тарзи ҳақида, замондошларимиз — меҳнат қаҳрамонлари, коммунистик жамият бинокорлари тўғрисида янги ёрқин ва ҳаққоний асарлар, Советларга қарши бўҳтон пропагандани фош этувчи асарлар ижод этишнинг муҳимлигини таъкидладилар.

«Давра столи» теварагидаги учрашув давом этмоқда.

(ЎзТАГ).

Суратда: давра қатнашчилари.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЛЕНИНЧА ФАН ПОЕЗДИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

ШАРҚНИНГ УЛКАН МАЪРИФАТХОНАСИ

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИНИНГ МАДАНИЯТИ ВА ФАНИ КАТТА ШОНЛИ ЙЎЛНИ БОСИБ ЎТДИ. ...БИЗ ОЛИМЛАРИНГИЗ — АКАДЕМИКЛАР ВЛАДИМИР ПЕТРОВИЧ ШЧЕГЛОВ, ВЛАДИМИР ИВАНОВИЧ ПОПОВ, ОБИД СОДИҚОВ, СОБИР ЮНУСОВ...ВА БОШҚА ЖУДА-ЖУДА КЎП КИШИЛАРНИНГ НОМЛАРИНИ ҲУРМАТ БИЛАН ТИЛГА ОЛАМИЗ.

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Доҳий В. И. Ленин совет фанининг биринчи ва улуғ ташкилотчисидир. У социализм шароитида фаннинг буюк ижодий имкониятлари борлигига астойдил ишонган ҳолда шундай деб ёзган эди: «Ҳеч қандай қора куч фан, пролетариат ва техника вакилларининг иттифоқига бардош беролмайди». Инсон ақл-заковатининг қудратига ҳеч ким у ишонганидек ишонган эмас. Ёш Советлар мамлакати учун ниҳоятда оғир бўлган йилларда Ленин олимлар тўғрисида ғамхўрлик қилди, совет фанининг биринчи одимларини зўр эътибор билан кузатиб борди.

Владимир Ильич чекка ўлкалар ҳам маърифат ёғдусидан баҳраманд бўлишини ҳамиша орзу қилган, бундай ўлкаларда илм-фанни ривожлантириш истиқболларини олдиндан белгилай олган эди. Эндиликда Шарқда маърифатнинг муаззам кошонаси, илм-фан қасри, эҳромига айланган В. И. Ленин номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент давлат университети ҳам аслида ана шу доҳиёна башоратнинг маҳсулидир.

Доҳий ташаббуси ва бевосита бошчилигида ташкил бўлган бу дорилфунунда ишлаш учун Ленин йўлланмаси ва қалб амри билан йўлга чиққан олижаноб рус олим ва педагоглари тушган фан поезди Тошкентга етиб келганига 10 апрелда 60 йил тўлади. Бу университетнинггина эмас, балки республикамиздаги барча меҳнаткашларнинг ҳам катта байрами бўлиб, партиямиз ленинча миллий сиёсати тантанасининг янги, ёрқин намойишидир. Бу тантана В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги юбилейи йилида нишонланаётганлигида чуқур маъно, рамзий ифода бор. Университетнинг кўп минг кишилик коллективи Лениннинг машҳур Декрети асосида Совет Шарқида барпо этилган биринчи олий ўқув юртида доҳий васиятлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида унинг порлоқ хотираси олдида ҳисобот бергандек бўлади. Қуйида Ильич даъватига биноан кадрларнинг ленинча дарсхонасига пойдевор қўймоқ учун Тошкентга келган саховатли рус кишиларидан бири, мўътабар олима И. А. Райкова ҳамда шу дорилфунунда турли йилларда таҳсил кўрган кишилар ҳикоялари билан танишасиз.

Бугун доҳий Ленин йўлланмаси билан Совет Шарқига чинакам маърифат навбаҳорини бошлаб келган олижаноб рус олимлари ва педагоглари тушган тарихий фан поезди Тошкентга етиб келганига 60 йил тўлади.

В. И. Ленин даъватига жавобан Туркистонни маърифат зиёсидан нурафшон қилиш учун биринчи поезд билан Тошкентга келган саховатли рус олим ва педагоглари. Ленин йўлланмаси ва виждон амри билан шу тарихий поездда Тошкентга келиб ҳозирги кунга қадар университетда ёшларга устозлик қилаётган қалби қуёш олима, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, биология фанлари доктори, Ватанимизнинг кўплаб орден ва медаллари кавалери Илария Алексеевна Райкова (пастдаги сурат).

Бир минг тўққиз юз йигирманчи йилнинг ўнинчи апрели. Кўклам шабадаси аллақаёқлардан ўт-ўланларнинг хушбўй ҳидларини олиб келади. Кечаси ёмғир шивалаб ўтгани учунми ҳаво бирам мусаффоки... Бир неча кундан бери кўк юзини хира қилиб ётган булутлар ҳам йўқ: қуёш чарақлаб турибди. Кўклам қуёшидан ҳам кўра кўпроқ маърифат офтобига интиқ ўлканинг Тошкент вокзалига йиғилган йигит-қизлари нигоҳи йўлда, узоқда кўринган эшелонда. Зеро унда илмга чанқоқ ёшларнинг бўлғуси устозлари, бағри кенг рус халқининг ажойиб ўғлонлари, фан фидойилари, чекка Туркистон ўлкасини маърифат зиёсидан баҳраманд қилишга қатъий бел боғлаган олимлар келмоқда эди. Бу поезд билан Октябрь қуёши туфайли эркка, озодликка, эркин меҳнатга эга бўлган ўлкага чинакам маърифат навбаҳори ҳам кириб келди.

КАТТА ЙЎЛНИНГ БОШЛАНИШИ

Мен чекка ўлкалар масаласида ўртоқ Ленин билан бир неча бор гаплашганман. Ҳар сафарги суҳбатда мен унинг қалбида чекка ўлкаларда ходимлар тайёрлаш учунгина эмас, балки кўп миллионли Шарқ меҳнаткашлари оммасининг онгига ва қалбига бевосита таъсир кўрсатиш учун намунали мактаб вужудга келтириш истаги тўлиб-тошганига тобора кўпроқ ишонардим.

Наримон НАРИМОНОВ.

— Тошкентда давлат университетининг ташкил топиши ҳақида шахсан Владимир Ильичнинг ўзи ғамхўрлик қилди, — деб хотирлайди шу тарихий фан поездида келган олима, университет дарвинизм кафедрасининг мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, биология фанлари доктори, профессор **Илария Алексеевна РАЙКОВА.** —1918 йилдаёқ Москвада доҳий таклифи билан махсус ташкилий комитет тузилган эди. Бу комитет мамлакатимизнинг йирик олий ўқув юртлари — Москва ва Петроград университетлари, технология, медицина ва политехника институтлари, Тимирязов қишлоқ хўжалик академиясидан Туркистон давлат университетига олим ва педагоглар жалб этиш билан шуғулланди. Гражданлар уруши туфайли Тошкент билан темир йўл алоқаси вақтинча узилиб қолган бўлса ҳам, кадрлар танлаш, лабораториялар ва шифохоналар учун жиҳозлар, асбоб-ускуна ва аппаратлар топиш, кутубхона фондларини ажратиш ишлари қизғин олиб борилди. Ўша кезлари Петроградлаги Бестужев курслари деб аталмиш хотин-қизлар олий ўқув юртини тугатган ёшгина ўқитувчи эдим.

Ёшликда одамнинг орзуси жуда баланд, мақсади эса буюк бўлади. Ёшлик ғурури фақат шу меъёрни тан олади, ёлғиз шу иштиёқ билан ёнади.

Тўғри, меҳрибон доҳиймиз кўрсатмаси билан ўша оғир дамларда 1920 йил 19 февралда Москвадан йўлга чиққан ва салкам икки ой деганда, 10 апрелда Тошкентга етиб келган 159-махсус ҳарбий-санитар поездидаги бир гуруҳ аҳли илмда ҳам орзу бор эди. Лекин бу орзу аниқ ва ниҳоятда эзгу бўлиб, биз ўзимизни Колумб, кашшоф ҳис этардик ўшанда. Чоризм истибдоди томонидан аёвсиз таҳқирланган Туркистондек чекка ўлкада олий ўқув юртининг пойдеворини қўйиш, бу ерда илм-маърифатнинг катта чироғини ёқиш, ахир, қайси кашшофликдан кам!

Бу олижаноб ишга даъват этилган олим ва педагоглар орасида бўлганимдан ҳамиша фахрланиб юраман. **Ички ва ташқи душманлар хуружи авжига чиқиб, аҳвол ниҳоятда оғирлашган, очарчилик кишиларга азоб бераётган, Москвада жон бошига бир кеча-кундузда 50 граммдан нон тарқатилаётган бир пайтда Туркистонда университет очиш фақат совет воқелигига хос, Советлар диёридагина, социализм шароитидагина амалга ошириш мумкин бўлган ишдир! Тараққиётимиз диалектикаси, совет турмуш тарзининг бундан ҳам ёрқинроқ ифодаси бўлмаса керак.**

«Оренбург тиқини» тугатилиб, дутовчилар супуриб ташлангач, янги, 1920 йил кириши биланоқ сафар тараддудига тушиб қолдик. Мана, шунга ҳам 60 йил бўлибди. Вақтнинг нақадар тез ўтиб боришини қаранг. Йиллар босиб ўтилган йўлларни эслатади. Ўша аёзли кунларда Брянск вокзалидан чиққан поездимиз Тошкентга баҳорнинг бошларида етиб келгани хотирамга жуда ўрнашиб қолган. Йўлда озмунча қийинчиликларга дуч келдикми?! Қатор туриб, паровозга қўлма-қўл қилиб сув ташиганларимиз, паровознинг кучи етмаганида эшелонни бўлиб-бўлиб, уч-тўрт вагонни бир қилиб аранг тортгани кўз ўнгимдан кино лентасидай ўтади. Айниқса ёқилғи йўқлиги бизни кўп қийнади. Кела-келгунча ўтин арралаб, йўғон-йўғон хариларни ташиганларимиз-чи?... Аммо бизни ҳеч қандай қийинчилик чўчита олмас, ҳеч бир куч йўлимиздан қайтара олмас эди. **Зеро, ниятларимиз улкан, аҳдимиз қатъий, қўлимизда Ленин йўлланмаси бор эди!**

Қутлуғ мақсад сари қуруқ келмадик, албатта. Ўзимиз билан олиб келган илмий асбоб-ускуналар, медицинага оид материалларнинг ўзи ўнта вагонга жо бўлган эди. Кейинчалик Тошкентга бизникига ўхшаш эшелонлардан яна тўрттаси келди. Илмий китоблар ва дарсликлардан иборат 15 минг томлик кутубхона ҳам юборишди.

Шуни ғурур ва ифтихор билан яна бир карра таъкидлаб ўтаманки, шахсан Лениннинг ўзи университет ташкил этилишининг бутун жараёнидан боxабар бўлиб турди. Владимир Ильич Н. К. Крупская, Я. М. Свердлов, М. И. Калинин, В. Д. Бонч-Бруевич, М. В. Фрунзе ва бошқа давлат арбобларига университет фаолиятини яхшилаш бўйича кўрсатмалар берди. Зарур ускуналар, ўқув қуроллари, энг яхши илмий кадрлар билан таъминлаш ҳақида катта ғамхўрлик қилди.

Университетимиз тарихига 1920 йилнинг 7 сентябри зарҳал ҳарфлар билан битилган. Худди шу куни В. И. Ленин Тошкентда давлат университети ташкил этиш тўғрисидаги тарихий Декретга имзо чекди. Ўлкада малакали мутахассис кадрлар тайёрлашнинг асосий ўчоғи иш бошлади. Шу, 1920—1921 ўқув йилида ишчилар факультетидан ташқари қишлоқ хўжалиги, медицина, техника, ижтимоий-иқтисодий, тарих-филология, физика-математика факультетлари бўлгани кечагидек ёдимда.

Шу зайл Совет Шарқида доҳий орзу қилганидек намунали олий мактаб — давлат университети ташкил топди.

ОЛТИН ДАРВОЗА

Ўрта Осиё давлат дорилфунуни социалистик революциянинг биринчи йилларидаёқ Шарққа ланг очилган маърифатнинг олтин дарвозаси эди. Ота-бобоси самоварга ўт қўёлмаган халқларнинг болалари атом реакторини ишлатмоқдалар. Ота-бобоси юлдуз учгандан қўрқиб, ертўлага бекинган халқнинг болалари Марсга учишнинг пайида. Ота-бобоси қиёқ гугуртдан нари ўтмаган халқларнинг болалари катта кимёнинг фан докторлари...

Ғафур ҒУЛОМ.

—Машҳур фан поезди Тошкентга Илария Алексеевна каби қалби саховатга тўла саксондан ортиқ профессор ва ўқитувчиларни олиб келган эди, — дейди университет ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, СССР Давлат мукофоти лауреати, профессор **Тошмуҳаммад Алиевич САРИМСОҚОВ.** — Олимлар, мураббийлар ҳаётини кўпинча чашмага ўхшатишади. Чиндан ҳам шундай. Улар қалбидан, меҳнат ҳароратидан, излаш-изланишларидан пайдо бўлган янгилик, кашфиёт булоқлари — фанимиз ва жамиятимизни янада гулгун этади, томчилар йиғилиб дарё бўлганидек, ҳар бир олим қўшган ҳисса йиғилиб илм-фан эҳроми янада юксакликка бўй чўзади. Ленин йўлланмаси билан келган оташқалб устозларимиз ўзбек, тожик, туркман, қирғиз, қорақалпоқ, қозоқ ва бошқа миллат ёшларига илм-фаннинг сарҳади йўқ уммонида дарғалик қилдилар. Уларнинг эзгу меҳнатлари туфайли ўлкада зулмат ва жаҳолат йўқола борди. Маърифат зиёси баралла таралиб, эл орасида яширениб ётган истеъдодлар булоқдек кўз оча бошлади.

Шу қутлуғ даргоҳда таълим олиб, кейинчалик ҳар бири фанда бутун бир мактаб ярата олган ажойиб олимларимиз борки, улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Ҳар йили студентлик билетини эндигина қўлга олган йигит-қизлар анъанага кўра асосий ўқув корпусимизда жойлашган ТошДУ тарихи музейи билан таништирилади. Шунда улар номи республикамиздагина эмас, Иттифоқимизда ва ҳатто чет элларда ҳам яхши маълум СССР Фанлар академияси ва иттифоқдош республикалар Фанлар академияларининг ҳақиқий ва мухбир аъзолари қилиб сайланган Т. Қори-Ниёзий, А. Н. Белозерский, О. Содиқов, С. Юнусов, Т. Зоҳидов, Ойбек, Мухтор Авезов, Х. Сулаймонова, И. И. Гранитов, В. И. Попов, З. Умидова, С. Сирожиддинов, К. Аҳмедов, Ҳ. Усмонов, Ш. Ўразаев, Р. Аминова, Ш. Толипов, С. Азимов, А. Аъзамхўжаев, У. Каримов ва бошқаларнинг портретларига завқ ва ҳавас билан узоқ тикилиб қоладилар.

Университетда ёшларга пухта билим бериш, уларни ҳар тарафлама баркамол кишилар қилиб тарбиялашга йил сайин катта аҳамият берилмоқда. Айни чоғда бизда фундаментал ва амалий характердаги тадқиқотлар шунчалик кенг кўламда олиб борилмоқдаки, бунинг самараси ўлароқ ташкил топган илмий мактаб ва йўналишлар мамлакатимиз олимлари томонидан аллақачон эътироф этилган. Ҳозирги кунда эҳтимоллик назарияси, физик электроника, ярим ўтказгичлар, ўсимлик моддалари ва полимерлар химияси, чўкма жисм минералогияси ва геохимияси, гидрогеология ва гидрология, экология ҳамда фитогельминтология, ғўза генетикаси соҳаларида, шунингдек, ижтимоий фанлар, ҳуқуқшунослик, тилшунослик ва адабиётнинг муҳим проблемалари бўйича самарали тадқиқотлар олиб борилмоқда. Қисқаси, бизнинг дорилфунунда фаннинг тадқиқотлар олиб борилмаётган соҳаси йўқ ҳисоб.

Шу ерда таҳсил кўриб, эндиликда Иттифоқ ва ҳатто жаҳон миқёсида илмий иш олиб бораётган олимларимиз кўпки, бу 1920 йил 10 апрелда Тошкентга етиб келган устозлар меҳнати самарасидир. Бу улар ёққан илм-маърифат чироғи ишончли қўлларда эканини кўрсатади.

Университет олимлари хўжалик шартномалари асосида тадқиқотлар олиб боришга, бинобарин фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини кучайтиришга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Шундай йўл билан 1977 йили бир ярим, ўтган йили эса икки миллион сўмлик илмий-тадқиқот ишлари бажарилди. Буни қарангки, олтмиш йил илгари олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш учун Москва ва бошқа марказий шаҳарлардан фан фидойилари келишини кутган Ўзбекистонда бугунги кунда олимларимиз Москва, Ленинград, Киев, Рязань ва бошқа шаҳарлардаги 30 дан ортиқ институт ва илмий муассасалар буюртмаси билан тадқиқотлар олиб бормоқдалар. **Демак, олтмиш йил бурун яхши ният билан экилган уруғ кутилганидан ҳам зиёда мева бермоқда.**

ҚУДРАТ—ДЎСТЛИКДА

Ғарбда, Шарқда кўрсин,
Кулсин ўртоғинг.

ҲАМЗА.

— Мен Тошмуҳаммад Алиевичнинг шогирди сифатида унинг ютуқларидан ҳамиша фахрланиб юраман, — дейди университетнинг биринчи проректори, физика-математика фанлари кандидати, доцент **Элеонора Николаевна КУЦЕНКО.** — Бизда устоз ва шогирдлик эстафетага ўхшаб кетган-а, деб ўйлаб қоламан баъзан. Университет ташкил топган кундан бошлабоқ математикага асос солган ажойиб аллома В. Романовскийнинг севимли шогирди Саримсоқов Ўзбекистонда математика мактаби яратилишига ҳисса қўшди, функционал анализ бўйича етакчи олимлардан бирига айланди. Қатор шогирдлар етиштирди. Ўз устозига муносиб шогирд бўлиш, вақти келиб, ундан ҳам ўзиш устоз ҳис этиши **мумкин бўлган** энг ажойиб қувонч бўлса керак.

Доҳий В. И. Ленин 1920 йил 7 сентябрда Тошкентда Давлат университети ташкил этиш тўғрисидаги тарихий Декретга имзо қўйди. Университет ҳаётидаги ана шу шонли воқеанинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Суратда: рус тили кафедраси мудири, филология фанлари доктори, профессор О. А. Азизов, КПСС тарихи кафедраси мудири, тарих фанлари доктори, профессор Л. В. Гентшке, университет партия ташкилоти секретари ўринбосари М. Раҳимов, университет ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. А. Саримсоқов, юридик факультети декани, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. А. Аъзамхўжаев ва университетнинг биринчи проректори, физика-математика фанлари кандидати Э. Н. Куценколар юбилей тадбирларини муҳокама қилмоқдалар.

А. Тўраев ва Ғ. Назаров фотолари.

Ишонгинг келмайди: университет ташкил этилган йили унда 1314 киши шуғулланган экан. Ҳозирги кунда 17 мингга яқин йигит-қиз ўқимоқда. 14 та факультет, шунингдек, чет эллик студентлар учун тайёрлов ва аниқ фан ўқитувчилари малакасини ошириш факультетлари ҳамда ижтимоий фан ўқитувчилари малакасини ошириш институти ишлаб турибди. Юздан ортиқ кафедра, 15 проблема лабораторияси мавжуд. Бевосита илмий-педагогик ишлар билан машғул 1600 дан ортиқ ходим орасида 92 нафар фан доктори ва профессор, 750 дан ортиқ фан кандидати ва доцент бор. 22 олим СССР Фанлар академияси ҳамда иттифоқдош республикалар Фанлар академияларига аъзо. Ёшлар тарбияси билан шуғулланаётган 40 дан ортиқ мураббийга республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, ўқитувчи, геолог, юрист, маданият ходими ва бошқа фахрий унвонлар берилган. Коллективимиз ўз сафида битта СССР Давлат мукофоти лауреати, 14 та Беруний ва Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти лауреатлари борлигидан, илмий ишлар бўйича проректор, филология фанлари доктори, профессор Ш. Шомуҳамедов эса Фирдавсий номли халқаро мукофот лауреати эканлигидан ҳақли равишда фахрланади.

1920—1927 йиллар мобайнида университет Ўрта Осиё республикаларига 946 нафар мутахассис етказиб берган бўлса, ҳозирги кунга қадар Ленин номи билан юритилувчи илм даргоҳи дипломи билан катта ҳаётга йўлланма олганлар сони 50 мингдан ошди.

Ўзбекистон Компартияси ва республика ҳукуматининг доимий ғамхўрлиги туфайли университетимизнинг ўқув-моддий базаси йил сайин кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Умумий майдони 140 минг квадрат метрдан зиёд, барча қулайликларга эга бўлган ўқув корпуслари ва студент ётоқхоналари, тўрт залли спорт павильони, студентлар маданият саройи, аспирантлар уйи, поликлиника, маиший хизмат кўрсатиш уйи, эҳ-ҳе, ҳақиқий шаҳарча! Бир пайтлар бир ярим мингча студентни жойлаштиришга бино топилмасди.

Университет том маънода Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда илм-фан тараққиёти бошланган пиллапоя бўлди. Кейинчалик дорилфунун асосида бу республикаларда элликдан зиёд институт ташкил этилганини эслаш кифоя. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ташкил этилишида ҳам университет олимлари ҳиссаси бор.

ТошДУнинг халқаро нуфузи ортиб бормоқда. 1961 йили Ўрта Осиёда биринчи бўлиб бизда чет эллик гражданлар учун тайёрлов факультети очилди. Ўтган йиллар мобайнида 3 мингдан ортиқ студент тайёрлов факультетини битирди. 65 миллат вакиллари ўқиётган университетимизда ҳозирги кунда Вьетнам, Ҳиндистон, Афғонистон, Жазоир, Лаос, Сурия, Монголия, Бангладеш, Ироқ, Польша, ГДР ва бошқа мамлакатлардан келган 300 дан ортиқ ёшларни учратиш мумкин.

Халқаро илмий алоқаларимиз ҳам кучайиб бормоқда. Олимларимиз ҳар йили турли мамлакатларга бориб лекция ўқимоқдалар. Маҳаллий кадрлар тайёрлашда амалий ёрдам бермоқдалар.

Айни чоғда олимларимиз халқаро симпозиум ва анжуманларда актив қатнашмоқдалар. Чунончи, геофизик тадқиқот методлари кафедраси мудири профессор Б. Таль-Вирский Дублинда (Ирландия) геофизик қидирувчилар Европа уюшмасининг қирқинчи сессияси ишида, табиий бирикмалар химияси кафедраси доценти Ю. Қўшмуродов Варнада иккинчи халқаро симпозиум ишида қатнашди. Юридик факультети декани, профессор А. Аъзамхўжаев Венгрияга бориб Будапешт университетида лекциялар ўқиди. **Бир сўз билан айтганда, ўтган 60 йил мобайнида Октябрь шарофати билан ,рус ва бошқа қардош халқлар мадади туфайли университетимиз фан эҳромига, халқлар дўстлигининг буюк қўрғонига айланди.**

ВОРИСЛАР

Минг офарин сизга, тасанно сизга,
Дунёни қайтадан яратган эрлар!

УЙҒУН.

Буюк даҳо К. Маркс айтганидек, фанда кенг, текис йўл йўқ. Қийинчиликлардан қўрқмай, фаннинг ўнқир-чўнқир сўқмоқларидан тирмашиб юра олган кишигина унинг порлоқ чўққисига чиқа олади. Мўътабар олий ўқув юртида ёшлар ҳамиша асосий куч бўлиб келган.

— 1938 йили мени, тарих факультетининг I курс студентини университет комсомол комитетига секретарь қилиб сайлашди, — дейди тарих фанлари доктори, профессор **Лев Владимирович ГЕНТШКЕ.** — Ўша йиллари ўт-олов эдик. Икки воқеа хотирамда жуда ўрнашиб қолган. Бири Тошкентда комсомол кўли қурилишида иштирок этганимиз бўлса, иккинчиси уруш бошлангач комсомоллар кўнгилли равишда тузган ва мен комиссар бўлган ҳарбий батальон эди. Ҳафтада икки марта, бўш пайтда походлар уюштирар, машқлар қилар эдик. Ана шу кўнгилли батальон машқларининг актив қатнашчиларининг кўплари жасорат ва қаҳрамонлик кўрсатдилар. Батальонимизнинг собиқ аъзоси, биофак студенти Иван Данилович Курганский эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони бўлди. Шуниси қувончлики, ҳозирги комсомол-ёшлар шонли ишларни муносиб давом эттирмоқдалар.

— Университетимизда бугунги кунда 10 мингдан ортиқ комсомол аъзоси бор, — дейди университет комсомол комитети секретари **Содиқ САФОЕВ.** —Улар замонавий мутахассисларни, инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизм қураётган давримизга муносиб гражданларни тарбиялашда партия ташкилоти ва ректоратга яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ёшларнинг ғоявий, меҳнат ва аҳлоқий тарбиясига комплекс ёндашмоқдамиз. Студентларнинг ижтимоий фанлар соҳасидаги билимлари тобора пухта ва чуқурроқ бўлмоқда. Улар марксча-ленинча назарияни мустақил ўрганиш устида жиддий шуғулланмоқдалар. Ижтимоий фанлар бўйича студентлар ишлари VIII Бутуниттифоқ кўригининг биринчи турида ҳар тўрт студентдан учтаси қатнашганлиги ҳам шундан. Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган туркум лекцияларга студентларда қизиқиш катта. Бундай лекцияларнинг ҳар бирида 800—900 студент қатнашмоқда. Мамлакатимиз марказий шаҳарлари ва социалистик давлатлар университетларининг анъанавий Тошкент фестивали йил сайин катта шуҳрат қозониб, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Куни кеча бўлиб ўтган уч авлод учрашуви ҳам Ленин юбилейи олдидан унутилмас воқеа бўлди.

Университет тарихига бир назар ташланса, дорилфунун талабалари ҳамиша халқ хўжалиги талаблари асосида иш кўргани, долзарб қурилишларда актив қатнашиб келганлиги маълум бўлади. Турксиб, Катта Фарғона канали, эндиликда эса Байкал-Амур магистрали каби зарбдор қурилишлар шулар жумласидандир. Меҳнат тарбиясининг ажойиб формаси — студент қурилиш отрядлари иши ҳамиша диққат-эътиборимизда. Биргина ўтган йилнинг ўзида 1650 кишидан иборат студент қурувчиларимиз 5 миллион сўмликдан ортиқ иш бажаришди. Бир сўз билан айтганда, кекса авлоддан шон-шуҳратга бурканган байроқни қабул қилиб олган ёшларимиз уни янада баланд кўтармоқдалар.

— Мен шу илм даргоҳида таҳсил олдим, Москва давлат университетида аспирантурада ўқидим, — дейди ёш олим, университетнинг кенжа кафедраларидан бири — телевидение ва радиоэшиттириш кафедрасининг катта ўқитувчиси, филология фанлари кандидати **Абдуқаюм АБДУРАҲМОНОВ.** — Шу қутлуғ айём кезлари Тўғон Эрназаров, Анвар Шомақсудов, Тоҳир Пидаевлар қатори москвалик устоз — филология фанлари доктори, профессор Александр Яковлевич Юровскийга яна бир бор ташаккур билдиргим келади. Зеро, у кишининг мана шу насиҳати ҳамиша ёдимда. «Илм-фан остонасига қадам қўйдингми, билимни пухта ва чуқурроқ эгаллаш пайида бўл. Билим баайни уфқ. Уфққа етиб бориш учун қанча ҳаракат қилсанг, у сендан шунча узоқлашиб боради. Чунки, билим уммонининг сарҳади йўқ. Қанча ўқисанг, янги билим олиш учун шунча кенг имконият очилади». Тележурналистика бўйича озми-кўпми ютуққа эришган бўлсам, буни шу устоз меҳнати самараси, унинг ўгитлари, панд-насиҳатлари меваси деб биламан. Тенгқур дўстларим, ёшларнинг камолотга етган олим сифатида шаклланиб, фанга ва халқ хўжалигига муносиб ҳисса қўшишлари заминида дўстликнинг жуда улкан куч-қудрати ётади. Шу кунларда студентлар кучи билан университетлар дўстлик фестивали ҳамда ажойиб геолог олим В. Попов ҳақида ҳужжатли фильмлар яратилмоқда. Ҳеч шубҳасиз, бу картиналар ҳам «Ленин йўлланмаси билан», «Фанга бағишланган умр» (И. Райкова ҳақида), «Фидойи» (Т. Саримсоқов ҳақида). «Биз кечкида ўқиймиз» ва «Журналист» каби студентлар фильмлари қаторидан ўрин олади. Ўқув телевидениеси ишини йўлга қўйиш, студентлар ҳужжатли фильмлари яратиш тарих фанлари кандидати, доцент А. Каримов раҳбарлигидаги кафедрамиз ижодий коллективи ўз атрофига қобилиятли ёшларни жалб эта олганлигини кўрсатиб турибди.

* * *

Ўзбекистон ҳаётидаги қувончли ўзгаришларга, республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришдаги мисли кўрилмаган муваффақиятларга, шу жумладан, илм-фан бобидаги ютуқларга барча қардош халқлар, аввало, оғамиз буюк рус халқининг жуда катта, чинакам бебаҳо ёрдами туфайли эришилди.

Ўзбек халқининг бахт-саодати худди шундаки, у буюк Россия билан — Ломоносов ва Радишчев, Пушкин ва декабристлар, Чернишевский ва Добролюбов, Белинский ва Герцен, Некрасов ва Горький Россияси билан, жаҳонга буюк Ленинни берган, шонли Коммунистик партияни революцион кураш майдонига чиқарган Россия билан бирга бўлиб қолди.

Ўтмишда халқи қарийб ёппасига саводсиз бўлган, қашшоқлик ва жаҳолатда кун кечирган Ўзбекистон бугунги кунда маърифатнинг мисли кўрилмаган машъалидан чароғон. Қадим Юнонистонда муқаддас Олимп тоғидан олдирилган ўт билан Олимпиада ўйинлари машъаласи ёқилар экан. (Бу удум ҳозирги Олимпиада ўйинларида ҳам сақланиб қолган). Фан поездида саховатли рус олимлари Москвадан келтирган илм-маърифат ўти ўтган 60 йил ичида шунчалар улкан машъалга айландики, унинг ёғдусидан жаҳоннинг турли бурчакларидан келганлар ҳам баҳраманд бўлмоқдалар. **Худди шу боисдан Ўрта Осиёда олий таълимнинг тамал тошини қўйган П. А. Баранов, А. Л. Бродский, К. И. Пангало, А. В. Благовешченский, М. М. Якуб, Ю. М. Голубкова, Н. А. Димо, Д. Н. Кашкаров, А. Н. Крюков, Н. Е. Лебединский, К. Г. Хрушчев, Е. П. Коровин, В. Г. Мухин, М. А. Орлов, И. А. Райкова, С. А. Молчанов, А. П. Рождественский, С. Э. Циммерман, Г. А. Ильин, Х. Ф. Кетов, Г. П. Булгаков, А. С. Уклонский, С. Н. Наумов, Л. Л. Ситковский, Н. Ф. Боровский, М. Г. Запрометов, М. И. Слоним, Л. А. Молчанов, Л .В. Ошанин, В. И. Романовский, В. С. Малагин ва бошқа рус олимларидан бир умр миннатдормиз.** Фан поездининг 60 йиллиги маърифат зиёсидан баҳраманд Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда кенг байрам қилинишига ҳеч шубҳа йўқ.

Рихсивой ҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Илғор тажриба минбари

КОМПЛЕКС РИВОЖЛАНИШ ЙЎЛИДАН

Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхози комплекс ривожланаётган хўжаликлардан бири. Бу ерда пахтадан мўл ҳосил олинмоқда. Об-ҳаво шароити пахтачилик учун жуда ноқулай келган ўтган йили совхоз пахтакорлари барча майдонда мўл ҳосил етиштиришга, ҳосилдорликни кескин оширишга муваффақ бўлдилар. Фақат белгиланган халқ хўжалик планинигина эмас, балки зиммаларига қабул қилган юксак социалистик мажбуриятларини ҳам ошириб бажардилар. Совхозда йирик чорвачилик комплекси мавжуд. Хўжалик чорвадорлари сут етиштириш ва давлатга топширишни тобора кўпайтиришга эришмоқдалар. Хўжалик коллективи ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни янада кўпайтиришни мўлжалламоқда. Совхоз директори Т. Эрназаровнинг қуйидаги мақоласида шулар ҳақида ҳикоя қилинади.

Совхозимиз меҳнаткашлари партиямиз XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1978 йилги июль Пленуми тарихий қарорларини амалга ошириш, пахта ва бошқа деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун қатъият билан кураш олиб бормоқдалар. Умуман деҳқончилик, хусусан пахтачиликда муваффақиятга эришиш учун ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилнинг миқдорини муттасил оширишга эришиш зарур. Бунинг учун, биринчидан, ерни яхши ишлаш, яъни уни вақтида сифатли қилиб ҳайдаш, етарли даражада ўғитлаш, мелиорация ҳолатини яхшилаш йўли билан унумдорлигини ошириш лозим. Иккинчидан, чигит ва бошқа экинлар уруғини қулай агротехника муддатларида экиш ҳамда текис ундириб олиш, экинни меҳр билан парвариш қилиш, унинг нормал ўсиши ва ривожланишини таъминлаш керак. Қолаверса, дала ишларини, айниқса ҳосил йиғимтеримини комплекс механизациялаш асосида деҳқончилик маданиятини тинмай ошириш даркор. Шундагина пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан партия ва ҳукуматимиз олдимизга қўяётган вазифаларни муваффақиятли бажариш мумкин.

Деҳқонларимиз ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг ана шу шарт-шароитларига оғишмай амал қилиб келмоқдалар. Улар ризқи-рўзимиз, фаровонлигимиз, куч-қудратимизнинг манбаи, битмас-туганмас бойликлар кони бўлган ерни ҳамма нарсадан юксак қадрлайдилар. Унинг кучига куч қўшиш, унумдорлигини ошириш, ҳар гектаридан имкони борича кўпроқ самара кўриш тадбирларини амалга оширмоқдалар. Шу мақсадда ер кузда ҳосилдан бўшаши биланоқ уни минерал ва маҳаллий ўғитлар солган ҳолда чуқур ҳамда сифатли шудгор қилиб қўядилар. Шундай қилинганида ер яхши дам олади. Қишда ёққан қор-ёмғир суви тупроқнинг мағиз-мағзига сингиб, етарли миқдорда нам тўпланади. Бу баҳорда экилган чигит ва бошқа экинлар уруғини тупроқнинг табиий намига ундириб олиш имконини беради.

Шуни унутмаслик керакки, чигит ҳам, бошқа экинлар уруғи ҳам тупроқнинг табиий намига ундириб олинса, биринчидан, кўчат текис ва бут, гектарлар тўла бўлади. Иккинчидан, ниҳоллар соғлом бўлиб, барвақт ривожга киради. Айниқса, кун санайдиган экин ҳисобланган ғўза учун бунинг аҳамияти катта.

Бултур барча майдонга чигитни қулай агротехника муддатларида экиб ва бир текис ундириб олдик. Бурноғи йилнинг кузида пахта майдонлари зарур даражада ўғит солган ҳолда чуқур шудгор қилиб қўйилгани, қиш фаслида қор-ёмғир сувига тўйган ер баҳорда сифатли тайёрланиб, чигит қисқа муддатда экиб олинганини ҳал қилувчи роль ўйнади. Лекин шундан кейин ёғингарчилик кўп бўлганлиги ҳамда ҳаво салқин келганлиги сабабли ғўза нормал ривожланмади. Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз бундан саросимага тушмадилар. Улар техниканинг кучидан, минерал ва маҳаллий ўғитлардан моҳирлик билан фойдаланиб, тупроқни қиздириш, зовурларни тозалаб чуқурлаштириш йўли билан ернинг захини қочириш ва ғўзанинг авжини тезлаштириш чораларини кўрдилар. Натижада июль ойининг охирига келиб ғўзанинг ривожланишидаги қолоқлик тўла тугатилди. Ҳамма майдонда мўл ҳосил тўпланди.

Тажрибадан маълумки, иш фақат мўл ҳосил етиштиришнинг ўзи билан тугамайди. Энг муҳими, уни қисқа муддатда йиғиб-териб олиш, нобуд бўлишига йўл қўймаслик, белгиланган халқ хўжалик плани ва қабул қилинган социалистик мажбуриятни тўла-тўкис бажариш зарур. Биз ана шу мақсадни кўзлаб иш олиб бордик. Барча кучни теримга тўла сафарбар этдик. Машина теримига зўр бердик. Мавжуд терим агрегатларини юқори унум билан ишлатдик. Шу туфайли ҳар куни далалардан йиллик планнинг учтўрт проценти, терим айни авжига чиққан кунларда беш-олти, ҳатто саккиз проценти миқдорида пахта териб олиш ва тайёрлашга эришдик.

Бу барча ҳосилни қисқа муддатда йиғиштириб олиш ва белгиланган халқ хўжалик плани ҳамда юксак мажбуриятимизни тўла-тўкис бажариш имконини берди. 970 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 30 центнер ўрнига 40,5 центнердан ҳосил олинди. Ҳосилдорлик 1978 йилдагига нисбатан гектар бошига қарийб 10 центнер ошди. Давлатга пландагидан минг тонна кўп, яъни 3924 тонна юқори сифатли «оқ олтин» топширилди. 2800 тоннадан зиёд пахта «зангори кема»лар бункеридан тўкилди.

Илғор бўлимлар ва бригадаларнинг пахтакорлари ҳосилдорликда жуда юксак марраларни эгалладилар. Масалан, Саян Қаршиев, Турди Мутолиевлар бошқарувчилик қилаётган бўлимлар, Мамарасул Турсунбоев, Абдулаҳад Абдумаликов бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 45-50 центнердан ва бундан ҳам кўпроқ ҳосил олинди.

Ҳосил ёғин-сочинли кунларга қолдирмай териб олинганлиги, айниқса, машина терими ҳажми оширилганлиги пахтанинг сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш, бинобарин ишлаб чиқаришдан олинадиган даромадни кўпайтириш, рентабеллик даражасини оширишда катта роль ўйнади. Халқ хўжалик плани фақат биринчи сорт пахта ҳисобига бажарилди. Машина теримининг ўзидан бир неча ўн минг сўм маблағ тежаб қолинди. Бу маҳсулотнинг таннархини камайтириш, даромадни кўпайтиришга ижобий таъсир қилди. Пахтачиликнинг ўзидан пландаги 1 миллион 322 минг сўм ўрнига қарийб икки миллион сўм даромад, шу жумладан кўп миқдорда соф фойда олинди. Пахтачиликда ишлаган ҳар бир киши ҳисобига салкам уч минг сўмлик маҳсулот етиштирилди. Ишчиларнинг йиллик даромади эса салкам икки минг сўмга етди. Ҳар гектар ер 2060 сўм даромад келтирди.

Совхозимиз пахтачилик билан бир қаторда, сутчиликка ҳам ихтисослашган. 1200 бош сигирга мўлжалланган йирик чорвачилик комплексимиз бор. Унда ҳозир 880 бош сигир, умуман фермамизда эса 2685 бош қорамол боқилмоқда. Чорвадорларимиз қорамоллар, хусусан сигирларни яхши парвариш қилиб, улардан мўл-кўл маҳсулот олмоқдалар. Масалан, ўтган йили ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 3442 килограммдан сут соғиб олинди. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 428 килограммни ташкил этди.

Шуниси қувончлики, чорвадорларимиз қорамоллар ва паррандалар сонини йил сайин кўпайтиришга, маҳсулдорлигини оширишга эришяптилар. Бу маҳсулот етиштириш ва тайёрлашни муттасил кўпайтириш имконини беряпти. Ўтган йили гўшт, сут ва тухум етиштириш 1978 йилдагига нисбатан 20-30 процент кўпайди. Пландагида белгиланганидан анча кўп маҳсулот етиштирилди. Давлатга эса 254 тонна гўшт, 2727 тонна сут, кўп миқдорда тухум етказиб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ўзининг табрик хатида областимиз чорвадорлари эришган муваффақиятларга юксак баҳо берди. Бу совхозимиз чорвадорларини ҳам беҳад қувонтирди. Улар бундан кейин чорвачиликни янада тез суръатлар билан ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кескин кўпайтиришга қарор қилдилар. Бу йил қорамоллар, шу жумладан сигирлар сонини ўстириш, гўшт, сут ва тухум етиштиришни ўтган йилдагига нисбатан 20—25 процент кўпайтириш, давлатга 4050 тонна сут, кўп миқдорда гўшт ва тухум топшириш мўлжалланяпти.

Бу йилнинг биринчи кварталида маҳсулот етиштириш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча кўпайгани чорвадорларимиз ўз зиммаларига қабул қилган мажбуриятларини бажаришнинг уддасидан чиқажакларидан далолат бермоқда. Мисол учун, ўтган йилнинг биринчи кварталида ҳар бир сигирдан 610 килограммдан сут олинган, жами 630 тонна сут етиштирилган ва давлатга 500 тонна сут топширилган эди. Бу йил эса ҳар бир сигирдан 842 килограммдан сут олинди, жами 850 тонна сут етиштирилди ва давлатга 690 тонна сут етказиб берилди.

Деҳқонларимиз дон учун маккажўхори, беда, эртаги сабзавот, картошка ва бошқа экинларни экишни тугалладилар.

Бу йил пахтакорларимиз ҳосилдорликни янада ошириш, давлатга ўтган йилдагидан кўпроқ пахта етказиб беришга аҳд қилишган. Шу мақсадда улар пахта майдонларини кузда ҳар гектар ерга 400 килограммдан суперфосфат, 10—15 тоннадан органик ўғитлар солган ҳолда чуқур ва сифатли қилиб шудгорлаб қўйишган эди. Экиш техникаси, ғўзани парвариш қилишда ишлатиладиган механизмлар ремонт қилиниб, тахт қилиб қўйилган уруғлик чигит ва минерал ўғитлар ташиб олинган эди. Тупроқдаги ҳарорат зарур даражага етгач, чигит экишга киришдик.

Бироқ, бу йил баҳор бир мунча кечикди. Бу экиш-тикиш ишларининг кейинга сурилишига, чигитни экиш ва ундириб олишни кечиктиришга сабаб бўлди, албатта. Шуни ҳисобга олиб, аввало чигитни бир йўла ўғит солган ҳолда жуда қисқа муддатда сифатли қилиб экиб олиш учун интиляпмиз. Экилган чигит униб чиқиши биланоқ, ғўзани зудлик билан культивация қилиш ва, айниқса, озиқлантиришга киришамиз. Шундай қилганимиздагина ғўзанинг ривожланишини тезлаштириб, баҳор кечикиши натижасида бой берилган вақтнинг ўрнини қоплаш мумкин бўлади. Ҳар эҳтимолга қарши ҳаво салқин келса ёки ёғингарчилик кўп бўлиб, ер захлаб кетса тупроқни қиздириш чораларини кўрамиз. Шу мақсадда етарли миқдорда чириган гўнг ҳозирлаб қўйдик.

Пахтакорларимиз ва механизаторларимиз улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини кўклам экишини тўла тугаллаб, экинлар парваришини кучайтирган ҳолда кутиб оладилар.

Т. ЭРНАЗАРОВ,

Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг директори, республикада хизмат кўрсатган пахтакор.

Суратда: совхозда қуриб ишга туширилган чорвачилик комплекси.

А. Тўраев фотолари.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК

Республика бинокорлари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йили халқ хўжалик планида кўзда тутилган янги ишлаб чиқариш қувватлари, уй-жой ва маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширишни жадаллаштириш учун социалистик мусобақага қўшилиб, ишлар суръатини тобора кучайтирмоқдалар.

Асосий пудратчи министрликлар ва идоралар I квартал қурилиш-монтаж ишлари планини бажардилар ва бу ишларнинг ўтган йил шу даврдагига нисбатан 3 процент ўсишига эришдилар.

Асосий қурилиш министрликлари ва идоралари пудрат ишлари планини қандай бажарганлигини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

	процент ҳисобида	
	1980 йил январь-март ойлари планининг бажарилиши	1980 йил январь-февраль ойларида 1979 йилнинг январь-февраль ойларига нисбатан
Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	101	103
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	104	104
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	102	112
«Главташкентстрой»	104	106
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	110	98
«Госкомводстрой»	114	102
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги	111	106
«Главсредазирсовхозстрой» [Ўзбекистон ССР территориясида]	103	99
«Узколхозстрой»	105	102

Шу билан бирга баъзи бир қурилиш ва монтаж трестлари қабул қилинган социалистик мажбуриятларнигина эмас, давлат планини ҳам уддалай олмадилар. Қолоқлар орасида Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 4, 7, 8, 9, 13, 14, 165-трестлар ва «Самаркандхимстрой» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлигига қарашли «Ташоблсельстрой» тресті, 24, 27-трестлар, «Главташкентстрой»га қарашли 4, 6, 8 ва 153-трестлар, Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигига қарашли «Ташсантехмонтаж» трести бор.

Айрим министрликлар ва идоралар ишга тушириладиган бир қанча объектлар, шу жумладан В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия комбинатида, Олмалиқ кон-металлургия комбинатида, Самарқанд суперфосфат заводида, Поп нотўқима материаллар фабрикасида, Марғилондаги «Атлас» аврли газламалар фирмасида, Косон ёғ-экстракция заводида, Гулистон ва Жиззах сут заводларида ва бошқа жойларда қурилишнинг анча орқада қолишига йўл қўйдилар.

Ҳозирги вақтдаги вазифа ишларни ташкил этишни ғоят қисқа муддатларда яхшилашдан, куч ва маблағларни II кварталда ишга тушириладиган объектларга жамлашдан иборатдир.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, қурилишларнинг партия комитетлари иккинчи кварталда ҳамма ишга тушириладиган объектлар сўзсиз фойдаланишга топширилиши учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришлари лозим. Иш шундай йўлга қўйилган бўлиши keракки, ҳар бир коллектив, ишчилар бригадаси апрель ойида ҳал этиш керак бўлган вазифани аниқ билиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларини бажариш учун самарали мусобақалашадиган бўлсин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Т. АСЛИЕВ, Ш. АҲРОРОВ, Т. БОЛТАЕВ, В. П. МАРКЕЛОВНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчиришда мардлик, жасорат ва фидокорлик кўрсатганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорати учун» медали билан мукофотлансин:

Аслиев Тоҳир — Самарқанд область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ёнғиндан сақлаш бўлими ёнғинга қарши ҳарбийлаштирилган 1-махсус қисм бўлинмасининг командири.

Аҳроров Шоди — Самарқанд область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ёнғиндан сақлаш бўлими ёнғинга қарши ҳарбийлаштирилган 3-махсус қисм бўлинмасининг командири.

Болтаев Толиб — Самарқанд область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ёнғиндан сақлаш бўлими ёнғинга қарши ҳарбийлаштирилган 3-махсус қисм бошлиғининг ўринбосари.

Маркелов Владимир Петрович — Самарқанд шаҳридаги саноат зонаси объектларини муҳофаза қилувчи профессионал ёнғиндан сақлаш отрядининг бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри,
1980 йил 9 апрель.

ПЛАНЕТАМИЗДА

Б М Т:

СССР ТАШАББУСИ

БМТ штаб-квартирасида халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик принципи самарадорлигини кучайтириш юзасидан махсус комитетнинг навбатдаги сессияси ўз ишини бошлади.

Куч ишлатмаслик тўғрисидаги масала агрессив урушлар чиқарилиши йўлига яна бир ғов қўйиш муддаосига амал қилаётган Совет Иттифоқининг ташаббуси билан биринчи марта БМТ Бош Ассамблеясининг кун тартибига киритилган эди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисида жаҳон шартномасини тузиш ғоясини илгари сурди. Бу ғояни жаҳон жамоатчилиги ва БМТга аъзо бўлган давлатларнинг ғоят катта кўпчилиги кенг кўламда қўллаб-қувватлади. Совет делегацияси Бош Ассамблеянинг XXXI сессиясига жаҳон шартномасининг лойиҳасини тақдим этди. Бу лойиҳа БМТ уставида қайд этилган қоидаларнинг мазмунини конкретлаштирди ва чуқурлаштирди. Фаол муҳокама этиш давомида Ассамблея шундай хулосага келдики, халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисидаги жаҳон шартномасининг совет лойиҳаси муҳим халқаро ҳуқуқий ҳужжатнинг узил-кесил текстини ишлаб чиқиш учун асос бўлиб хизмат қилиши керак.

БМТ Бош Ассамблеяси XXXIV сессияда қабул қилган резолюцияда халқаро муносабатларда куч ишлатишдан воз кечиш принципини ёппасига ва амалий қўлланиш зарурлиги яна таъкидланади. Ассамблея қарор қабул қилиб, унда махсус комитет халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисидаги жаҳон шартномасини, шунингдек баҳсларни тинч бартараф этиш ҳақидаги масалани жуда қисқа муддатларда ишлаб чиқишни давом эттириши кераклиги таъкидланади.

(ТАСС, 8 апрель).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БЕЛГРАД.** Бу ерда Белград халқаро автосалони ёпилди. Унда Европа, Осиё, ва Америкадаги 17 мамлакатдан 300 дан ортиқ фирма иштирок этди. Бутуниттифоқ «Автоэкспорт» бирлашмаси совет автомобилсозлари номидан қатнашди. Унинг стендларида «Волга», «Жигули», «Москвич», «Нива» маркали машиналар, очиқ майдончада эса «МАЗ» ва «КамАЗ» машиналари намойиш этилди.

● **ИСЛОМОБОД.** Конгресс аъзоларидан 17 кишидан иборат Америка делегацияси икки кунлик визит билан бу ерга келди. Делегацияга қуролли кучлар ишлари билан шуғулланувчи вакиллар палатаси комиссиясининг раиси Мелвин Прайс раҳбарлик қилмоқда.

Делегация Покистонда бўлган чоғида Афғонистон чегарасига яқин жойлашган ва афғонларга қарши босқинчи тўдаларини тайёрлаш марказига айланган Пешовар шаҳрига боради. Конгресс аъзолари Хайбер довонида жойлашган таянч пунктлари ва махсус базаларда бўладилар. Ана шу газандалар бу довон орқали мустақил Афғонистонга қуролли ҳужум қилиб турадилар.

Делегация аъзолари Покистон президентининг ташқи ишлар юзасидан маслаҳатчиси Оға Шоҳи билан музокаралар ҳам олиб борадилар, президент Зиёул Ҳақ уларни қабул қилади.

● **ЖАЗОИР.** Жазоир Халқ Демократик Республикаси президенти Шодли Бинжадид Лондонда чиқадиган «Экономист араб» ҳафтаномасининг мухбири билан суҳбатда бундай деди: Жазоирда социализм қуриш йўли бутун халқ танлаган йўлдир. Жазоир раҳбари мамлакатни иқтисодий-социал ривожлантириш янги беш йиллик планига тўхталиб, келгуси беш йилликда бутун куч-ғайрат қишлоқ хўжалигини, уй-жой қурилишини, халқнинг маданий даражасини юксалтиришга қаратилади, деб таъкидлади.

● **ЖАКАРТА.** Бу ерда мамлакатдаги энг йирик касаба союз ташкилоти — Умуминдонезия ишчилар федерациясининг биринчи съезди очилди. Бу ташкилот ўз сафларида қарийб 2,7 миллион кишини бирлаштирган. Съезд ишида Индонезиянинг 26 вилоятидан келган 600 дан ортиқ вакил иштирок этмоқда. Съезд делегатлари ишчилар ҳаракати билан боғлиқ кўпгина масалаларни муҳокама қиладилар.

(ТАСС).

ЭРОН—АМЕРИКА МУНОСАБАТЛАРИГА ДОИР

ТЕҲРОН, 9 апрель. (ТАСС). Эрон Ислом революцион кенгаши ўзининг фавқулодда мажлиси тугагандан кейин, кеча баёнот эълон қилиб, АҚШни Эронга қарши Ж. Картер эълон қилган янги чоралар кўриш орқали «ошкора агрессия» қилишда айблади. «Президент Картер, — деб таъкидланади баёнотда, — гаровга ушлаб турилган америкаликларни озод қилиш тўғрисидаги талабдан ўз ҳукуматининг Эрон хусусидаги империалистик муддаоларини яшириш учун фойдаланишга уринмоқда».

Эрон революциясининг раҳбари оятилло Ҳумайни кеча АҚШ Эрон билан дипломатия муносабатларини узганлиги хусусида мамлакат халқига мактуб билан мурожаат қилди. «Башарти Картер, — дейилади мактубда, — ўз умрида мазлумларнинг фароғати ва манфаатига хизмат қилиши мумкин бўлган лоақал битта иш қилган бўлса, унинг бу иши молимардумхўр талончи билан халқаро талончилардан озод бўлиш учун курашга отланган халқ ўртасидаги муносабатларни узиш тўғрисидаги қароридир».

Биз муносабатларнинг мана шу узилишини яхши нишона деб биламиз, чунки у Америка ҳукуматининг Эрон билан боғланган ҳамма умидлари барбод бўлгани белгисидир. Эрон халқи, деди оятилло Ҳумайни, мана шу узил-кесил ғалаба тўғрисидаги хабарни байрам қилиб нишонлашга ҳақлидир, чунки у қонхўр давлат — Қўшма Штатларни муносабатларни узишга, яъни талончиликни тўхтатишга мажбур этди.

Эрон радиоси Вашингтоннинг Эронга қарши эълон қилган жазо чоралари муносабати билан нефть объектларини осмондан бўладиган ҳужумдан мудофаа қилиш учун Форс кўрфази соҳилидаги Хузистон вилоятида жойлашган ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво гарнизонлари тўла жанговар шай ҳолатга келтириб қўйилганлигини хабар қилди.

ЯҚИН ВА УРТА ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИДА

АФҒОНИСТОН пойтахти — Кобулдаги энг катта саноат корхоналаридан бири бўлган уйсозлик комбинати ишчи ва хизматчиларидан 2 мингдан ортиқ киши ихтиёрий меҳнат ҳаракатига қўшилди. Корхона ишчилари иш куни тамом бўлганидан кейин уй-жой қурилиши учун бетон конструкциялар ишлаб чиқаришни давом эттирдилар. Бу ташаббус давлат фондига бир кун ичидагина қўшимча равишда 328 минг афғони топширишга имкон берди.

ҲИНДИСТОН пойтахтида урду тилида ижод қилувчи Ҳиндистон ва Покистон ёзувчиларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинарда ҳар иккала мамлакатдан юздан ортиқ ёзувчи ва танқидчи қатнашди. Ёзувчилар ва танқидчилар ҳамкасбларини ўз асарларида ижтимоий проблемаларни очиб ташлашга, ҳали ҳам сақланиб қолган диний, қабилавий ва бошқа хурофотларга қарши қатъий курашишга чақирдилар.

ТУРКИЯДА бу йил бензин, керосин ва бошқа нефть маҳсулотлари нархи шу билан учинчи марта ошди. Ёнилғининг нархи ўртача 15 процент ошганлиги Туркия лирасининг яна қадрсизланганлиги билан боғлангандир.

ИРОҚнинг Басра, Қадисия, Майсана, Ди-Кара сингари жанубий вилоятларида уй-жой қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда. Бу ерда уй-жой массивлари қурилишининг комплекс плани муваффақиятли бажарилмоқда. Шу перспектив планга мувофиқ ўтган йили қарийб 1100 та шинам уйлар қурилди. Янги районларда мактаблар, болалар боғчалари, поликлиникалар, магазинлар ва маъмурий муассасалар ҳам барпо этилмоқда. 1982 йилгача мўлжалланган шу комплекс планни амалга ошириш учун давлат 18 миллион динардан кўпроқ маблағ ажратди.

(ТАСС).

МАОИЗМНИНГ МАРКСИЗМГА ЗИД МОҲИЯТИ

Кейинги йигирма йил мобайнидаги воқеаларнинг ривожи маоизмнинг тамомила миси чиққанини тасдиқлади ва унинг марксизмга, социализмга зид моҳиятини кўрсатди, деб ёзади ЧКП Марказий Комитетининг «Живот страны» журнали.

Аммо маоизм, деб таъкидлайди у, Пекин раҳбарлари ички ва ташқи йўлининг асоси бўлиб қолмоқда. У — буюк давлатчилик шовинизми, урушқоқ гегемонизм ва антисоветизм назарияси ҳамда практикасидан иборат бўлиб, ижтимоий тузумидан қатъи назар барча тинчликсевар давлатлар учун жуда хатарлидир. Ҳозирги Пекин раҳбарлари сиёсатининг таркибий қисми бўлиб қолган милитаризм, босқинчилик ва ҳарбий агрессия тинчликка ва халқаро кескинликни юмшатишга хавф солмоқда.

Журнал Пекин раҳбарлари сиёсатининг иғвогарлик характерига эътиборни қаратади. Хитой раҳбарлари, деб таъкидлайди у, ўзларининг мақсадлари йўлида энг реакцион кучлар билан тил бириктирмоқдалар. Улар НАТО билан, америкалик қузғунлар билан, Ғарбий Германия реваншчилари ва Чили фашистлари билан биргаликда Совет Иттифоқига, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига, миллий озодлик ҳаракатига ва антиимпериалистик кучларга қарши чиқмоқдалар. Пекин Жануби-Шарқий Осиёдаги кескинликни онгли равишда кучайтирмоқда. У Вьетнамга қарши ҳарбий интервенция қилмоқда, Ҳинди-Хитой халқларининг ички ишларига андишасизларча аралашишга уринмоқда.

«Живот страны» журналининг таъкидлаб ёзишича, кейинги вақтларда империализм, аввало АҚШ империализмининг дунёнинг турли районларидаги агрессив ҳаракатлари кучайди. Агрессив доираларнинг айби билан халқаро кескинлик сезиларли равишда кучайди. Кескинлик кучайганлиги учун аслида империализмнинг гумаштаси ва кичик шериги ролини ўйнаётган ва реакция кучлари билан блок тузиб бораётган Хитой раҳбарларининг ҳам айби бор.

Маоизм назариясига ва практикасига қарши кескин курашиш, — деб таъкидлайди ЧКП Марказий Комитетининг журнали, — империализмга қарши, тинчлик учун, кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш, янги жаҳон урушининг олдини олиш ва дўстона халқаро ҳамкорликни ривожлантириш учун ялпи курашнинг ажралмас таркибий қисмидир. Бу кураш Хитой халқининг энг ҳаётий манфаатлари йўлидаги кураш ҳам бўлиб қолди. (ТАСС).

ИЛЬИЧ ИШИГА СОДИҚМИЗ

Уч авлоднинг В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган учрашуви қатнашчилари ўлмас Ленин ғояларига, большевиклар гвардиясининг шонли анъаналарига содиқликларини, бутун кучларини В. И. Ленин васиятларини рўёбга чиқаришга сарфлашга тайёр эканликларини намойиш қилдилар. Учрашув 9 апрель куни Тошкент давлат университетининг маданият саройида бўлиб ўтди.

Ленин таълимотининг улуғворлигини шарафловчи шиорлар, транспарантлар, Ильичнинг портретлари билан безатилган зал турли ёшдаги кишилар — пионерлар, комсомоллар, ишлаб чиқариш илғорлари, уруш ва меҳнат ветеранлари, жамоатчилик, партия ва совет органларининг вакиллари билан лиқ тўлди.

Минбарда ленинизмнинг тантанаси, унинг музаффар кучи тўғрисидаги, партия, Ватан ҳақидаги, авлодларнинг давомийлиги тўғрисидаги сўзлар янграйди.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ҳамид Ғулом ўзининг Ленин тўғрисидаги шеърларини ўқиб берди. Жим-жит залда Бетховеннинг Ильич севган «Аппассионата»си тантанавор янграйди.

Ленин ордени кавалери, «Ташсельмаш» заводининг пайвандчиси М. Мўйдинов Ленин партияси раҳнамолик қилаётган завод ва фабрикаларнинг меҳнаткашлари ўз ота ва боболари бошлаган ишга муносиб ҳиссаларини қўшадилар, деб республика ишчилар синфи номидан ваъда берди.

1917 йилдан Коммунистик партия аъзоси, комсомол III съездининг ва КПСС XXV съездининг делегати, Туркистонда Совет ҳокимияти учун кураш қатнашчиси Л. И. Шушпанов сўзга чиқади. Йиғилиш аҳли унинг РКСМ III Бутунроссия съездида Ильич ёшларнинг вазифалари тўғрисида сўзлаган нутқи, Советлар республикаси ёш ҳимоячиларининг гражданлар уруши йилларидаги шонли ишлари тўғрисидаги, қаҳрамонона биринчи беш йилликлар ҳақидаги ҳикоясини зўр қизиқиш билан тингладилар.

Комил Яшиннинг «Инқилоб тонги» пьесасида В. И. Ленин образини яратган СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати Зикир Муҳаммаджонов саҳнада пайдо бўлганида залдагилар уни қизғин қарсаклар билан табрикладилар.

Йиғилиш аҳли М. В. Ломоносов номли Москва давлат университети химия факультетининг доценти, В. И. Лениннинг жияни, унинг укаси Дмитрий Ильичнинг қизи Ольга Дмитриевна Ульяновани самимий кутиб олди. У ўзининг хотираларини сўзлаб берди, учрашув қатнашчиларига москваликлардан самимий салом топширди.

Залда яна музика янграйди. Ўзбекистон ССР халқ артисти В. Гринченко «Ленинни олам тақийди» қўшиғини ижро этади.

Қизил галстук таққан пионерлар саҳнага чиқадилар. Ёш ленинчилар учрашув қатнашчиларига гуллар тақдим этишади. Улар улуғ Ильич ишига содиқ бўлиб қоламиз, деб қасамёд этадилар.

(ЎзТАГ).

АХБОРОТ

1983 ЙИЛ ҲИСОБИГА

«Госкомсельхозтехника» Чироқчи район бирлашмасининг токари Саид Наимовнинг меҳнат календарида 1983 йил бошланди.

— Бугунгача ўз зиммамга олган 33250 сўмлик шахсий беш йиллик планимни 60 минг сўм қилиб бажаришга эришдим, — дейди С. Наимов. — Тежаб қолинган хом ашё ва материаллар ҳисобига 750 сўмлик иш бажардим. Бу менинг доҳий В. И. Ленин шонли юбилейига камтарона совғамдир.

Бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини адо этиш мажбуриятини олган илғор токарь С. Наимов ўн биринчи беш йиллик планини КПСС XXVI съездига қадар бажаришга сўз берган.

И. АБДУЛЛАЕВ.
Қашқадарё области.

УСТА ЙЎЛСОЗ

Машинист Юрий Голдинни Фарғонадаги 51-йўл ремонт-қурилиш бошқармасида барча бирдек уста деб ҳурмат қилади. Бир неча ўн йилдирки, у ер қазиш ишлари техникасининг барча турларини моҳирлик билан бошқариб келади. Ёнилғи-мойлаш материалларини тежаб ишлатишга, ўз ихтиёридаги экскаваторни бўш қолдирмасликка, вақтдан, техникадан унумли фойдаланишга интилади. Буларнинг ҳаммаси моҳир механизатор Юрий Голдинга катта ютуқлар келтирмоқда. Айни кунларда у ўн биринчи беш йиллик ҳисобига иш бошлади.

А. ВАЛУЙСКИЙ.

* * *

Шунингдек, бухоролик **Л. Ғуломова, Т. Мақсудов**, тошкентлик **М. Атакишев, О. Зокиров, Ғ. Абдуллаев, С. Одинцова, А. Солиев**, жиззахлик **Ҳ. Ҳотамқулов, Б. Улашев, А. Абдуллаев, О. Тоҳиров, Қ. Мусаев**, фарғоналик **Т. Ҳотамов, Ф. Азимов**, андижонлик **М. Исмоилова** ва бошқа ўртоқлар ҳам республикамиз меҳнат коллективларидан хат-хабарлар ёзиб юборишган.

БУЮК САНЪАТКОР

МАРТИРОС САРЬЯН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА

Воҳид ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги.

Кўп миллатли Ватанимиз халқлари, бутун прогрессив инсоният давримизнинг буюк рассоми Мартирос Сарьян туғилган куннинг 100 йиллигини реалистик санъат байрами, инсонпарварлик, тинчлик ва халқлар дўстлиги ғояларининг тантанаси сифатида байрам қилмоқдалар.

«Чинакам миллий санъат, — деган эди М. Сарьян, — башарият дурдоналарини ўзида мужассамлаштиради». Дарҳақиқат, бу пурҳикмат ғояни у ўзининг ўлмас ижодида исботлаб, бахт-саодат, саховат ва қардошликни кўмсаб келган меҳнаткаш инсониятнинг энг яхши ҳис-туйғуларини, орзу-умидларини куйлади.

Рассом ва мутафаккир жаҳон маданиятига қўшган ҳиссасининг ўлчови йўқ. Унинг асарлари асримизнинг Сикейрос, Гуттузо, Пикассо, Леже ва бошқа буюк санъаткорлари ижоди сингари бутун оламга маълум ва машҳур.

Мартирос Сарьян асарлари кўргазмаси Ереван ва Москвада, Париж ва Италияда — дунёнинг қайси маконида ўтказилмасин, ҳамма ерда томошабинларни лол қолдиради, ёрқин, ўзига хослиги ва туйғуларининг софлиги билан одамлар хотираси ва қалбида абадул-абад муҳрланади ва ниҳоят ҳаётбахш руҳи билан толмас меҳнаткаш инсоннинг мардона кураши ва жонажон диёрга меҳр-муҳаббати билан чексиз ҳавас туғдиради.

Сарьян тинимсиз изланиш ва актив ижтимоий фаолиятга лиммо-лим тўлган узоқ ва баракали умр кўрди. У арман ва совет тасвирий санъатининг бутун бир йўналиши асосчиси ва етакчиси бўлиб қолди. Табиатнинг бебаҳо неъматларидан ва инсон қўли мўъжизасидан ҳамиша илҳомланган улуғ санъаткор миллионларнинг эстетик билимини бойитишга ўзининг бебаҳо ҳиссасини қўшди.

Ҳатто ҳаётининг энг оғир кунларида ҳам у яратган асарлар чуқур оптимизм билан, зулмат ўрнини нур эгаллашига чексиз ишонч билан суғорилган эди. Унинг бу ишончи бутун инсониятнинг авангарди бўлган коммунистлар иродаси билан истиқболга юз тутган Советлар замонасида юз карра ортди. Устознинг бой маънавий дунёси, собитқадам ҳаётбахш иродаси, ақл-идрокка тўла қалбининг мусаффолиги унинг ажойиб асарларида — умрбоқий табиатнинг бой тасвирида, ижодий меҳнат кишилари образларида ўз ифодасини топди.

Мартирос Сарьяннинг узоқ ва жўшқин ҳаёти жўшқин асримизнинг мураккаб зиддиятларига ҳамоҳанг тарзда кечди. Аммо унинг ҳаёт ва ижод йўли ўз халқига содиқ бўлган чинакам санъаткор албатта реализм билан ошно бўлишидан, унинг ижодида воқеликнинг актив ҳақиқати ғолиб чиқишидан яна ва яна далолат беради.

Рассом ўн тўққизинчи асрнинг охирларида Москвадаги машҳур тасвирий санъат ва меъморчилик билим юртида В. Серов, К. Коровин, А. Архипов, И. Левитан каби устозлардан таълим олди.

Мартирос Сарьяннинг «Голубая роза» уюшмаси кўргазмасига тақдим этган илк асарлари романтик хаёлат билан ажралиб турарди. Аммо ўшандаёқ Сарьяннинг ўзигагина хос бўлган фазилат — реал дунёнинг тиниқ ранглар бойлигига меҳр-муҳаббати барқ уриб намоён бўлганди.

1910 — 1911 йилларда Шарқ мамлакатлари бўйлаб қилган саёҳатларида яратган асарлари ижодининг муҳим бир босқичи бўлди. Бадиий фикрнинг етуклиги, композициянинг мукаммаллиги ва образ қурилишининг уйғунлиги ана шу асарларнинг ўзига хос хусусиятларидир. Мана шу ижод намуналарида оддий кишиларга бўлган эътибори ўткирлашиб халқ турмушининг характерли белгилари яққол намоён бўлди, уларда Шарқ манзарасининг бетакрор тасвири ўз ифодасини топди. «Константинополь. Кўча. Чошгоҳ» ва «Мева дўкончаси», «Глициниялар» ва «Миср аёллари», «Пальма дарахти» ва «Шарқ савдогарлари» каби лавҳалар шулар жумласидан бўлиб, уларнинг самимий ҳиссиёт ва юксак дид билан яратилгани шундоқ кўзга ташланиб туради.

Улуғ Октябрь революцияси ва шу буюк инқилоб туфайли ҳаётимизда юз берган туб ўзгаришлар Сарьяннинг бадиий тафаккури ва ижоди уфқларини кенгайтириб, уни актив фаолиятга руҳлантирди, ғайрат-шижоатини кучайтириб юборди. Сарьян янги санъатни ташкил этиш ишига бутун вужуди билан киришиб кетди. Аввал, 1921 йилда Ростов-Донда рассомлар жамиятини ташкил этди, кейин киндик қони тўкилган диёрига қайтиб келиб, янги, миллий маданиятнинг актив намояндаларидан бирига айланди. Унинг ташаббуси ва бевосита иштирокида Давлат музейи, Рассомлик мактаби ташкил этилди. Арманистон Рассомлар союзи ҳамда маданий ёдгорликларни сақлаш комитети ташкил этилди.

Жонажон Арманистон ва унинг талантли, матонатли халқи Сарьян кейинги ижодининг асосий мавзуи бўлди. Устоз жонажон диёрининг ажиб манзараларини куйлади. Тасвирлаётган объектининг монументаллиги композициянинг кўпқирралилиги, инсон образларининг улуғворлиги ва айни пайтда қалбга яқинлиги унинг тасвирий картиналарига хос хусусиятлардир. «Арманистон» ва «Арман қишлоғи», «Тоғлар» ва «Алаверд мис эритиш заводи», «Арагац тоғи» ва «Менинг ҳовлим», «Баланд тоғларда ГЭС қурилиши» ва «Кўҳна ҳамда энг янги», «Лалвар» ва «Октябрь манзараси», «Севан, кечки пайт» ва «Бюракан» рассомнинг она юртига бағишланган энг яхши асарларидан ҳисобланади.

Сарьяннинг пейзажлари нур билан йўғрилган. У ранг ва нурга жуда катта эътибор берар, буни фалсафий эътиқод даражасига кўтарган эди. Ёрқин ранглар халқ фаровонлигини, халқнинг янги ҳаёт қуришга бўлган чексиз иродасини, бунёдкор эркин меҳнатни куйлашга ҳамоҳанг эди.

Санъаткорнинг пейзаждан портретга ўтишини мутлақ ўзаро боғлиқ уйғунлик деса бўлади. Жонажон диёр ва инсон, Ватан фарзандлари рассом назидида бир-биридан ажралмас тушунчалардир. Сарьян чизган портретлар матонатли, ижодкор кишилар, ўз талантини халққа саховат билан бахш этувчи инсонлардир. У партия арбоби А. Мясникян, ёзувчилар Е. Черенц, А. Исаакян, А. Ахматова, И. Андронников, академиклар А. Таманян ва И. Орбели, рақс маликаси Г. Уланова, композитор А. Хачатурян, санъатшунос А. Эфрос ва бошқа ажойиб замондошларимиз портретларини яратди.

Сарьян таланти кўп қирралилиги билан киши ақлини лол этади. Ажойиб пейзажчи ва портретчи, беназир натюрморт устаси ва театр рассоми, графика билимдони бўлган ижодкорнинг барча асарларида ноёб талант қирралари бутун қудрати билан яққол акс этган.

Чинакам халқ санъаткори умумбашарий фикрларни изҳор қилади, деган эди Сарьян. У ўз халқининг энг яхши фазилатларини, ўз диёрининг гўзаллиги ва маданияти улуғворлигини куйлаш билан шу маданият ва унинг ижодкорлари бўлган кишиларни инсоният тарихи чорраҳаларига олиб чиқди. У тараққийпарвар кишиларга яқин ва тушунарли бўлган янги маънавий хазина яратди.

Улуғ санъаткор ҳаётлигидаёқ катта ҳурмат ва эҳтиром қозонди. Совет халқи ва Ватани унинг хизматларини муносиб баҳолади. Халқимизнинг миллий ифтихори бўлган Сарьянга СССР халқ рассоми, Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонлари берилган эди.

Ҳақиқий санъат учун ҳеч қандай миллий чегара йўқ. Санъат дурдоналари барча халқлар учун тушунарли ва ардоқлидир. Шу боисдан Сарьяннинг илҳомбахш асарлари барча эллар ва юртлар қатори ўзбек хонадонидан ҳам муносиб ўрин олди. Ўрол Тансиқбоев, О. Татевосян, Н. Карахан, Р. Аҳмедов, С. Абдуллаев ижодининг равнақ топишида устознинг асарлари бебаҳо дарслик бўлиб хизмат қилди.

Улуғ санъаткорнинг юз йиллик тўйи тантаналарида халқларимизнинг неча-неча асрларга бориб тақалувчи дўстлиги тарихига мурожаат этгимиз келади. Халқимизнинг мутафаккири ва шоири Алишер Навоий ўзининг ўлмас «Фарҳод ва Ширин» достонида арман халқини, диёрини куйлаб, халқларимиз ҳамкорлиги ва дўстлигига буюк ёдгорлик қўйиб кетди.

Фарҳод мўъжизали кўзгуда гўзал диёр ва унинг Шириндек фарзандини кўриб, уни бир умрга севиб қолди. Фарҳоднинг содиқ дўсти рассом Шопур шундай дейди:

Ки йўқ ул навъ дилкаш
ер жаҳонда,
Кўрубмен онию бўлмуш
мен онда.
Ҳавоси жонфизо, гул анда
хирман,
Назоҳатда Эрамдек, оти
Арман...

Мана шундай афсонаомуз гўзал ва дўст Арманистон тасвирини чизади улуғ ўзбек шоири Навоий! Чизганда ҳам улкан меҳр-муҳаббат ва шавқ-завқ билан чизади! Буюк шоир арман халқининг адолат, озодлик меваларидан баҳраманд бўлишини орзу қилган эди. Бу орзу бизнинг замонамиздагина рўёбга чиқди. Уни улуғ Ленин партияси, орзуни реал ҳақиқатга айлантираётган, тараққийпарвар инсониятга бахтиёр ҳаёт йўлини кўрсатиб бераётган эркин халқларнинг озод оиласи — улуғ совет халқи рўёбга чиқарди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00—Время. 9.40—Гимнастика. 10.05—Ёш спортчининг катта майдони. 10.35—Сарсонлик саргардонликда (бадиий фильм, 8-серия). 11.55—Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.00 — Шахмат мактаби. 16.30—Москва комсомолининг ишлари. 17.00 —Н. Петров чалади. 17.30 — Горнчилар, қаердасиз? 18.00—Концерт. 18.30 — Миллионлар ленинча университети. 19.00—Қувноқ нотачалар. 19.15—Дунё воқеалари. 19.30—Ғаллага йўл. 3-кўрсатув. 20.15—Фильм-концерт. 20.25—Сарсонлик саргардонликда (бадиий фильм, 9-серия). 21.30—Время. 22.05 — Ленин Горкасида камер куйлари кечаси. 1-кўрсатув. 22.40—Дунё воқеалари. 22.55—Мўъжизасиз-мўъжизалар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30— Ўқув кўрсатуви. 12.00 — Телевизон бадиий фильм. 12.30—Ўқув кўрсатуви. 13.00—Халқ ижодиёти. 13.30—В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган Ўзбекистон пионерларининг йўқламаси. 14.00—Темур ва унинг командаси (бадиий фильм, 1-серия). 18.05 — Қўғирчоқ фильм. 18.15 — «Ёшлик». 18.45—Халқ контроли экрани. 19.15—Ленинча альбом. 3-фильм. 19.30—Ахборот. 19.45 — Илҳом. 22.30 — Ахборот. 20.50—Лирик концерт. 21.30—Время. 22.05—Қўзилатиш кампанияси — масъулиятли давр. 22.20—Концерт.

II

20.05—Янгиликлар. 20.25 — Ўқитувчилар учун консультация. 20.55—Назарий механика. 21.55—А. Беруний номли Тошкент политехника институти 50 ёшда. 22.25 — Пистирмада (бадиий фильм).

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 Ўзбек композиторларининг асарлари. 9.30 — Замонавий халқ қўшиқлари. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Чорвадорларнинг ишлари ва режалари. 13.30 —Т.Раевская ва Э. Мицоль куйлайди. 14.00 — 5 миллион 850 минг тонна «оқ олтин» учун. 18.30 — Элга хизмат — олий ҳиммат. 18.40—«Ёшлик». 19.45 — Дутор торлари янграйди. 20.25 — К. Жабборов қўшиқлари. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — О. Сулаймонов. Замин инсонга таъзим қил. 21.30 — Республика бўрдоқичилик базаларида. 22.28— Мақом кечаси. 23.20 — Дам олиш соатида.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1980—81 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА
ИНСТИТУТНИНГ КЕЧКИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Инглиз тили, немис тили, француз тили.

Ҳамма мутахассисликлар бўйича ўқиш муддати — 5 йил.

ИНСТИТУТГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРАДИЛАР: она тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки).

Институтга кирувчилар институт ректори номига ёзилган ариза билан қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), характеристика (йўлланма), меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма, 3х4 см ҳажмдаги 6 дона фотосурат, соғлиги ҳақидаги справка (286-форма).

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

АРИЗАЛАР 20 АПРЕЛДАН 31 МАЙГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 ИЮНДАН 20 ИЮНГАЧА ДАВОМ ЭТАДИ.

Қабул комиссиясининг адреси: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 48-уй.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг
206-ШАҲАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисосликлар бўйича
1980—81 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

СУВОҚЧИ-БЎЁҚЧИ-ПЛИТАЧИ, БУЛЬДОЗЕРЧИ, СКРЕЙПЕРЧИ, ПРИЦЕПЛИ ГРЕЙДЕР МАШИНИСТИ, АВТОМОБИЛЬ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ (техника билим юртини тамомлагач, автослесарлар, база ташкилоти ҳисобидан «С» категорияли профессионал ҳайдовчи — правасини олиш учун ДОСААФга ўқишга юбориладилар). СЛЕСАРЬ-САНТЕХНИК, АВТОМОБИЛЬ-КРАНИ МАШИНИСТИ («С» КАТЕГОРИЯЛИ ПРОФЕССИОНАЛ ҲАЙДОВЧИ ПРАВАСИ ҲАМ БЕРИЛАДИ).

БИЛИМ ЮРТИГА 8—10 синф ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТИ БЎЛГАН 17 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати — 1 йил.

Ўқиш даврида слесарь-сантехник ихтисосидаги ўқувчиларга 65 сўм ҳажмида стипендия, қолганларга 30 сўм ҳажмида стипендия тўланади ёки уч маҳал бепул овқат берилади.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси вақтида иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ИШГА ЮБОРИЛАДИЛАР.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқишга кириш учун қуйидагилар лозим бўлади: директор номига ёзилган ариза, автобиография, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, медицина (286 ёки 9-форма), яшаш жойидан справкалар, 6 та фотосурат (4х5 см).

Бизнинг адрес: 700128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Хуршид кўчаси, 83-уй (10, 23, 27-трамвайлар, 10-троллейбус, 48-автобуснинг «Лабзак» бекати). Телефон 41-38-22.

БИЗ—СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

БИР ВАТАННИНГ ЎҒЛИДИРМАН

Аали ТЎҚОМБОЕВ,
Қирғизистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик.

Таниқли шоир Аали Тўқомбоев бизга сарғайиб кетган бир китобни кўрсатди. Бу — шоирнинг биринчи шеърлар тўплами эди. «Ленин ҳақида» дея номланган бу китобча 1927 йили Тошкентда араб алфавитида нашр этилган.

—1922 йил эди. Биз—бир гуруҳ ўсмиринлар Қирғизистондан Тошкентга ўқишга келдик. Келганда ҳам тоғ ошиб, қир ошиб яёв келдик. Владимир Ильич Ленин номидаги Ўрта Осиё Коммунистик университетида таҳсил кўра бошладик. Мен шу даргоҳда 1922 йили комсомол сафига кирдим. Орадан икки йил ўтгач Коммунистик партия аъзоси бўлдим.

Ўша кезлар қирғиз совет газетаси «Эркин тоо» ҳам Тошкентда чиқариларди. 1924 йили газетада менинг «Октябрь туғилган кун» номли биринчи шеърим босилиб чиқди. Тошкентда ёзган бу шеърим ҳақида гапириш мен учун ҳам қувончли, ҳам фахрлидир. Чунки қирғиз совет адабиётининг бошланиши ана шу асардир.

Менинг биринчи шеърлар тўпламим «Ленин ҳақида» ҳам Тошкентда нашр этилган.

Мен Навоийнинг дурдона асарларини, Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён» романлари таъсирини ҳали-ҳали унутолмайман. Агар мен ўзимни бир дарахтга қиёслагудек бўлсам, барча озиқни бой ва бебаҳо ўзбек тупроғидан эмганман, дея оламан.

«Литературная газета»нинг Ўзбекистон Ёзувчилар союзи билан ҳамкорликдаги «Биз совет халқимиз» мавзуидаги «давра столи» бежиз Тошкентда ўтаётгани йўқ. Тошкент дунё халқлари дўстлиги шаҳрига айланиб қолди. Ҳеч шубҳа йўқки, бу «давра столи» халқларимиз дўстлигини янада мустаҳкамлаш йўлида, уни адабиётда кенг ифода этиш йўлида самарали хизмат қилади.

ЯГОНА МАҚСАД ЙЎЛИДА

Ираклий АБАШИДЗЕ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, шоир, академик.

Машҳур грузин шоири Ираклий Абашидзе оҳори кетган бир қоғозни стол четига қўйди. Унда шоирнинг «Дўстлик» шеъри битилган эди. Бу шеър бундан 40 йилча муқаддам таниқли шоиримиз Ғафур Ғуломга бағишлаб ёзилган.

— Халқларимиз дўстлиги жуда қадимий тарихга эга. Бу дўстлик совет замонасида янада кенг илдиз отди ва бебаҳо самаралар бермоқда. Бу дўстлик совет халқларининг янги истиқболлар сари дадил одим отишида ва коммунизмнинг муҳташам биносини бунёд этишларида муҳим аҳамият касб этмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, совет халқларининг метиндек мустаҳкам қардошлиги, дўстлиги адабиётларимизда ҳам ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда.

Мен ўзим ҳам халқларимиз дўстлигини умрим бўйи улуғлаган шоирлардандман. Ўзбек халқининг ифтихорли шоири Ғафур Ғулом билан бўлган дўстлигимиз ижодларимизда ҳам ўз аксини топган. Бундан 40 йилча муқаддам мен «Дўстлик» деган шеър ёзган эдим. Дўстим Ғафур Ғуломга бағишланган бу асарни ҳозир ўқиганимда ўша ёшлик кезлари, Ғафур Ғулом билан суҳбатлашиб ўтирган паллалар ёдимга келади...

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

«ИЗВЕСТИЯ» СОВРИНИ УЧУН БУТУНИТТИФОҚ КЎРИК-КОНКУРСИ

БОЛАЛАР СОҒЛОМ ЎССИН ДЕБ

ҲАР БИР МИКРОРАЙОНДА, УЙДА, ҲАР БИР ҚИШЛОҚДА СПОРТ МАЙДОНЧАСИ БЎЛСИН

Тоғлар қаршисида баҳайбат Гулливернинг гавдаси савлат тўкиб турибди. Унинг оёғи остида, машҳур эртакда тасвирланганидек, бутун бир шаҳар ястаниб ётибди. Аммо бу ерда пакана одамлар эмас, балки Зарафшон шаҳрининг болакай ва қизалоқлари яшайдилар. Уларнинг шаҳрида, аниқроғи «Золотинка» пионер лагерида нималар йўқ дейсиз! «Эртаклар водийсида «оғзидан олов пуркаб турган аждаҳо, ўрмон ҳайвонларининг ажабтовур тасвирлари гавдалантирилган, товуқ оёқларига ўрнатилган уйчадан Нептун байрамида афсонавий персонажлар югуриб чиқиб, саросимага тушган кишиларни катта ҳовузнинг зилол сувига ҳайдаб туширади. Бу ерда «кўҳна қалъа»нинг ўқ отиладиган тешиклари кўзга ташланади, соҳибжамол «Бригантина» бамисоли қум океанига интилаётгандек ҳайбат солиб турибди. Бу ердаги болалар оддий ётоқхоналарда эмас, балки қозоқча ўтовларни ёки кема каюталарини эслатувчи уйчаларда, ўрмонларда учрайдиган жажжи уйларда ухлайдилар. Юзлаб одамларнинг ажойиб фантазияси туфайли лагерда муҳайё қилинган ҳамма нарсаларни санаб бериш қийин. Мана шу болалар шаҳарчасининг ҳаммаси жамоатчилик асосида бунёд этилганига ишониш ҳам қийин.

Ҳозир навбаҳор. Бироқ пионер лагерида ҳаёт қайнаб турибди. Лагерь бошлиғи Екатерина Степановна Макарова бундай дейди:

—Тез орада «Золотинка» ёвин-қишин ишлайдиган шифохонага айланади. Хоналарга иссиқ сув келтирилади, шунда лагерь йил бўйи ишлайдиган бўлади.

Бу пионер лагери зарафшонликларнинг, яқиндагина мамлакат харитасида пайдо бўлган ёш шаҳардаги серғайрат кишиларнинг характерини жуда яхши ифодалайди.

Зарафшон аҳолисининг ўртача ёши 27 дан ошмайди. Шаҳар тез ўсмоқда. Жуда қийин шароитларда одамлар йил сайин қумликлардан минглаб квадрат метр ер ўзлаштириб, уй-жой бинолари, магазинлар, мактаблар қуришмоқда. «Прогресс» спорт комплекси шаҳардаги дастлабки иншоотлар қаторида қад кўтарган эди. Айтишларича, экскаватор бўлажак шаҳар ўрнидаги биринчи чўмич тупроқни айни ҳозирги сузиш ҳовузи турган жойдан қазиб олган экан. Ҳозир зарафшонликларнинг тузуккина спорт базаси — беш минг ўринли мўъжазгина стадион, уч ванналик ҳовуз, сузиш зали, спорт заллари, ўйин майдончалари бор. Шундай бўлса ҳам ҳозир мавжуд бўлган иншоотлар етишмай қолди. Мана шунда серғайрат кишилар «Золотинка» пионер лагери қандай барпо этилганлигини эслаб қолишди.

«Биринчи қўлқоп» деган ҳовли клуби ҳозир шаҳардаги энг машҳур клубларнинг бири. Зарафшонда шу шаҳарнинг ўзида вояга етган уста боксчиларнинг номлари ҳам яхши маълум. Кўпгина ўспиринларнинг ота-оналари тренер А. Силачевдан ўз болаларининг бокс секциясига қабул қилинишини сўраб тинчлик бермаяптилар. Ҳозир бу секцияда юзга яқин бола шуғулланмоқда.

Мана шу ҳовли клуби мактаб подвалида жойлашган. Бу клубни спортчиларнинг ўзлари бунёд этишди. Бу ерда боксчилардан ташқари ёш гимнастикачилар, оғир атлетикачилар ҳам шуғулланмоқдалар. Ҳақиқий спорт иншоотларидек, барча қоидаларга мувофиқ ускуналанган ҳамма заллар жамоатчилик кучи билан жиҳозланганига ишониш қийин.

— Клубда ҳаммаси бўлиб етмиш минг сўмликка яқин иш қилинди. — деди «Прогресс» спорт комплексининг директори К. Шихирев. — Кўпгина ташкилотлар болаларга катта ёрдам беришмоқда, албатта. Шаҳардаги ҳамма корхоналарнинг раҳбарлари спортчиларнинг ташаббусини қўллаб-қувватламоқдалар. Шу клубни вужудга келтириш пайтида автомобиль транспорти бошқармасининг ва марказий руда бошқармаси раҳбарларининг ёрдамини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

Истиқомат жойидаги болалар клублари, 1-ЖЭК ҳузуридаги «Солнишко», 2-ЖЭК ҳузуридаги «Золотинка», 3-ЖЭК ҳузуридаги «Бригантина», 4-ЖЭК ҳузуридаги «Орленок» клублари спорт ҳаёти қайнаган жойларга айланди.

Бу жойлардаги иш формалари жуда хилма-хил бўлса ҳам, аммо мақсад битта: Зарафшоннинг ёш аҳолисини спортга муҳаббатли қилиб тарбиялашдан, шаҳарнинг ёш авлодини соғлом, бақувват қилиб етиштиришдан иборат.

Зарафшон ҳар тарафдан қумликлар билан қуршалган. Чанг-тўзонли шамоллар, қум бўронлари баъзан бепоён қум океанини эслатиб туради. Қизилқум дурдонаси — зарафшонликларнинг истироҳат зонаси айни мана шу океан марказида барпо этилди. Унинг салкам уч километр узунликдаги гўзал кўли бу ерга ҳусн бериб турибди. Касаба союз руда кони бирлашган комитетининг раиси А. Процепко бу кўл жуда қисқа муддатда ҳашар усулида қурилганини фахрланиб гапиради... Бир неча ой мобайнида юзлаб кишилар ҳар куни бу ерга келиб туришади. Кўлнинг олти метрдан ўн тўрт метргача чуқурликлари туби кўчкинчи қумдан ихота қилинди, қум соҳилга соябонлар ўрнатилди, дарахтлар, буталар экилди, қайиқ станцияси қурилди. Шаҳарда 2—3 йил бўлмаган киши учун бу кўл эртакдек туюлади.

Шаҳардаги спорт иши кўп қиррали тус олган. Шаҳар партия комитети, шаҳар Совети, унинг депутатлари буни жуда муҳим, жиддий иш деб билмоқдалар.

В. ЭМ,
А. ИСҲОҚОВ,
«Советская Бухара» газетасининг мухбирлари.
БУХОРО.

(«Известия»нинг 1 апрель сонидан).

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

КУЧЛИЛАРНИ САРАЛАШ

Автоном республика шаҳар-қишлоқларида мактаб ўқувчиларининг Спартакиадаси давом этмоқда. Спартакиада спортнинг 10 тури бўйича ўтказиляпти. Ёшлар бугунгача шахмат, волейбол, стол тенниси, эркин кураш, мерганлик ва қўл тўпи бўйича ўтказилган мусобақаларни ниҳоясига етказишди. Қўл тўпи бўйича ўтказилган мусобақалар айниқса қизиқарли ўтди. Бунда нукуслик ёшлар команда ҳисобида биринчи бўлишди. Хўжайли ва Қораўзак районларининг терма командалари иккинчи ва учинчи ўринларни эгалладилар. Баскетбол, футбол ва енгил атлетика бўйича баҳслар давом этяпти.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ШАХМАТ:

ОБЛАСТЬ ЧЕМПИОНИ

Гулистонда аёллар ўртасида область биринчилиги учун ўтказилган мусобақа қизғин курашга айланди. Дона суриш баҳсида область, район ва шаҳарларнинг вакиллари иштирок этдилар. Гулистон ёғ-экстракция заводининг инженери Салтанат Аҳмедова область чемпиони номига сазовор бўлди. Гулистон районидаги Фрунзе номли колхоз аъзоси Насиба Қодирқулова билан Ширин шаҳрининг вакили Ирина Игошина иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

◆ **СУВ ТЎПИ.** Челябинскда ўсмирлар ўртасида СССР биринчилигининг зонал мусобақаларида Тошкентнинг «Меҳнат» командаси 6 очко тўплаб, ярим финалга чиқди.

◆ **РЕГБИ.** Тошкентда Ўзбекистон чемпионати якунланди. Ҳал қилувчи учрашувда тошкентлик армиячилардан 4:10 ҳисобида устун келган «Политехник» (Тошкент) студентлари чемпион бўлишди.

◆ **КУРАШ.** Бухоро областининг Қоракўл районида ёшлар ўртасида республика биринчилиги ўтказилди. Бухороча усулда курашган майдон эгалари биринчи ўринни эгаллашди.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
12 АПРЕЛЬ
соат 17.00 ва 20.00 да
13 АПРЕЛЬ
соат 18.00 ва 20.30 да
ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ, ДАВЛАТ ХИЗМАТ КЎРСАТГАН

„ЯЛЛА"
ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТЛАРИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Фаррух Зокиров.

Билетлар соат 14.00 дан сотилади.

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ ФАКУЛЬТЕТЛАРИ
институтнинг 50 йиллик юбилейи муносабати билан
12 апрель соат 10.00 дан бошлаб
факультетларнинг ўқув корпусларида институтни битириб кетганлар билан
УЧРАШУВЛАР ЎТКАЗАДИЛАР

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/IV да Зеби-Зебона, 11/IV да Паранжи сирлари.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/IV Отасининг қизи (19.00), 11/IV да Кўзингни каттароқ оч.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «Ёш гвардия» нашриёти коллективлари нашриёт бош редактори Э. Воҳидовга отаси **Каримбой САҲИБОЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

«Саодат» журнали редакцияси коллективи редакция бўлими мудири Ойдин Ҳожиевага онаси **Тошбиби ЖАҲМАТОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг республика «Союзпечать» бошқармаси Тошкент область «Союзпечать» агентлигининг бошлиғи Э. Ҳ. Ҳамидовга отаси **Ҳамид САЪДИЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000. Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор— 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55.05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши— 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22; коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона —4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 01908. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 83. 10